

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

12 / 3 1963

Efterkommerne

fra det

Dinsemske

Rødgaard.

K. Schaldemose Larsen

8 c.
Sofie

8 b.
Christian

8 a.
Trine.

8 e.
Petra.

Juliane
Brandt.

8 d.
Line.

8 g.
Carl.

J. A.
Dinsen.

8f.
Peder.

Ahnenumrene 8 henviser til Dinsenbogen. I Schaldemosebogen skal de
være 7, og i Brandtbogen skal de være 6.

8 a. Catrine Marie Henriette Dinsen.

Moster Trine.

fornyset gravstedet nu, 50 år efter hendes død, og at hun stadig holder graven pænt i orden. - Denne elev, Dagmar Nielsen, datter af lærer Nielsen, Ejby, vil jeg nu lade fortælle om moster Trine:

Født i Fjellerup 19/9 1847,
død i Ejby 3/3 1901.

Lærerinde i Ejby. Ugift.

Min Søster den samme Gerning tog,
Og blev en fortræffelig Pædagog;
I Ejby Skole hun sled sin Tid
I et kvart Sekel i Tro og Flid.
Ikkun tre og halvtreds blev den
fromme Kvinde,
Men altid med Tak vi hende minde.

Sådan skrev mor om sin
ældste søster, den af dem, hun satte
allerhøjest.

Moster Trines grav er endnu 1962
at finde på Ejby kirkegård, og da
jeg så den i 1951, fik jeg at vide,
at en af hendes gamle elever havde

" Frk. Dinsen gik altid i Eiby under navnet "Jomfruen". Hun var en meget dygtig og fornem lærerinde, som var elsket af alle, store og små. Vi troede fuldt og fast på, hvad "Jomfruen" havde sagt.

Frk. Dinsen var min far en god hjælper i skolen, så han satte stor pris på hende. Ligeledes så hun altid med tillid på min far. - Engang havde skolen udfløet til Fænø, og børnene skulde færges over til øen i små både. Da vilde frk. Dinsen absolut være i samme båd som min far, hun turde ikke være ene i en båd sammen med børnene.

Hun var gudmoder for min yngste søster. Morsomt nok syntes jomfruen ikke om navnet Dinsen, hun vilde gerne have heddet D i n e s e n , det , syntes hun, lød smukkere.

Jeg, der selv har gået i skole hos hende, var hos hende den sidste dag, hun levede. Det var en søndag, og far sagde: "Dagmar, gå ind til Jomfru Dinsen, jeg tror, hun er syg." - Jeg gik ind og puslede lidt om hende og gjorde i orden i lejligheden, da hun ønskede at komme til alters. Men hun var meget træt, og mens smedekonen og jeg ordnede stuen, faldt hun i søvn. Far var inde hos hende, før han gik i kirke og sang en salme for hende, men hun hørte vist ikke meget af den, sagde han, for hun sov ind under sanger, og hun vågnede ikke op mere.

Hun blev 53 år, og hun havde selv ment, at dette år vilde blive hendes sidste. Før sin død havde hun skænket mig billedet i rammen, det var en meget smuk gave, og alle i Ejby misundte mig det. Det står altid i min stue til minde om hende. - På hundredeårsdagen 19/9 1947 lå der blomster på hendes grav. Jeg ved ikke, hvem der har læst dem, men det må jo have været en af hendes gamle elever, der med taknemlighed har mindedes Jomfruen. Det vil jeg også altid gøre, og så længe jeg lever, passer jeg hendes grav."

Frk. Dagmar Nielsens beretning om moster falder godt i tråd med

Frk. Nielsens billede af moster .

hvis det gjordes nødvendigt. Denne og skrivebordet fik Johanne. I skuffen lå hendes salmebog, der var vidunderland for en lille dreng at blade i, fuld som den var af broderede bogmærker og flansbilleder.

Skønt jeg kun var 4 år, kan jeg tydeligt huske, da mor kom hjem fra moster Trines begravelse og havde alle de fine ting med, vi havde arvet. Vi fik straks at vide, hvad hver især skulde have, jeg skulde således have

det indtryk, jeg har fået af min mors fremstilling.

Vi børn fra Svostrup skole kunde umuligt andet end at få stor respekt for moster Trine og hendes minde. Det var ikke fordi der blev talt meget om hende, det var den omhu og pietet, hvormed mor behandlede deting, vi havde arvet efter hende, som var nok for os til at hun kom til at stå som noget, vi skulde have ærefrygt for. Hendes "dameskrivebord" havde en hædersplads i vor "fine stue" og der var en højrygget flugtstol (som jeg arvede), vi havde hendes lommebog, der viste, hvor dybt det kirkelige greb ind i hendes liv.

Der var en bonbonniere lavet af en muslingskal, som lige kunde rumme en bolche, og den havde hun med i kirke, så hun kunde få stemmen klaret,

Hør mig Havets Revle,
 Ej med min Nøste Revle
 Give Kjærligheden Ruin
 Væge mig for Hadets Skum,
 Hør mig Havets Revle.

Hør mig Fyrt, som blinker
 At Sejleren hist mig vinker,
 Og at den er altid færdig,
 Til Sejladens vorder end,
 Hør mig Fyrt, som blinker.

Hør mig Rødingsbaade,
 At stole paa Gud Naade,
 Tro det allerbedste Røer
 Et Gud Naades Almagtsvord
 Hør mig Rødingsbaade.

Ja naar jeg skal sejle
 Gaa Kan det aldrig fejle
 Jeg maa Komme vel i Hav
 Minst Lyne Færdig som
 Det Kan aldrig fejle!

C. M. Deth 1891.
 H. R. G. J.

en kageske med et stort C indgraveret i det dybe af skebladet, og så som før nævnt flugtstolen. Inna fik den berømte guldbroche fra Hans Dinsens tid, moster havde jo været hendes gudmoder.

Jeg husker tydeligt det ubehag, der greb mig, da jeg hørte en tale nedsættende om moster. Det var såmænd mbr. Carl, der under en samtale om børnene fra Rodegård, bemærkede i en hånlig tone, at "Trine jo var så from!" Jeg så helt forskrækket på ham, hvor han dog kunde sige noget sådant, det var for mig 16års dreng noget nær helligbrøde. Nu skal dertil siges, at med hensyn til fromhed var hs. velærværdighed vistnok en af de sidste, der skulde lade nogen noget høre.

På foregående side er der et digt af Trine, nærmest for håndskriftens skyld. Her følger et rimbrev, som hun sendte til min broder Gudmund 17/2 00.

Med Sne har Stormen raset over Fyen
 Et Døgn, ja måske over hele Fyen,
 Og Følgen blev: Af lovlig Grund vi fik
 En Skolefridag. - Hør hvordan det gik.
 Da Østenvinden ind mod Ruden bar,
 For Kuldens Skyld her helt nedrullet var;
 Saa tænke på at sy jeg kunde ikke.
 Og havde ingenting i Gang at strikke,
 Men tyede da til min gamle Rok,
 Jeg holder af at spinde, ved Du nok. -
 Som Fugl i Bur jeg rolig maatte finde
 Mig hele Tiden i at blive inde.
 Thi jeg blev indespærret, det er Sagen
 Og sad aldeles ene, hele Dagen.
 Det kan ej nægtes, det var fredeligt;
 Men blev tilsidst dog noget kedeligt,
 Thi jeg er sjælden ene, er vant til,
 At drive Tiden hen i Børnespil.

Min Genbo kom, vor unge Skolemand,
 Og bragte baade Melk og Brød og Vand,
 Han kunde ovre fra sit Vindue se,
 At hele Gaarden var lagt til med Sne,
 Som laa saa tykt, at ved hvert Fjed han gik
 Han noget i de lange Støvler fik.
 Vandposten maatte skjult i Sneen staa,
 Landposten blev befriet for at gaa,
 Det enestaaende er af sin Art,
 Men Togene indstilled' deres Fart; -
 I Stuen har jeg det paa grønlandsk Vis, -
 Nu lunt og hyggeligt, trods Sne og Is;
 Men jeg maa skifte Redskab nu en Kende
 Og Dig herved en venlig Hilsen sende. -
 I Haab om at Historien Dig fryder
 "Lev vel" jeg ønsker, og "God Nat" Dig byder!

C. D.

I sin tid bad jeg fætter Albert om at skrive et stykke om moster, men hans erindringer om hende var meget misvisende. Han fortæller således:

Moster Trine var i mine drengeår en jævnlig gæst på Klarningård. Hun var et stort og kraftigt kvindfolk, nogen hang til religiøse grublerier og foredrag havde hun, og hun luftede sine begreber om det hinsidige uden at tage hensyn til, at der gik små gryder med øren og hørte til.

Når hun kom, var hun ofte flere dage på stedet, og hendes besøg gav anledning til højroastede meningsudvekslinger mellem hende og mor. Ved bar= nedåb var hun en sikker gæst, og det var hendes lyst at tage del i forbe= redelserne til traktementerne ved sådanne lejligheder.

(Min kommentar: Moster kunde jo nu kun komme i sine ferier, og da Kl- gd. lå yderst afsides, var der vel grænser for, hvor meget hun kunde rende dem

på dørene. Han fortæller senere, hvordan tanten fra Brænderupgård kommer på besøg, hun virker som et uvejr, muger ud i stuerne og vasker ungerne. Det kunde godt tyde på, at en sådan optræden var påkrævet.)

Alb.: Hendes evne til at tage initiativet var mangefold. Hvad barnet skulde hedde, blev der snakket om i flere timer, og hun gav sig ikke, hvis hun havde sat sig i hovedet, at en eller anden skulde kaldes op netop nu. Ved min søster Jennys dåb erindredes særlig morbroder Jørgen, der lige var død i København. Pigebarnet skulde hedde Jørgine. Mor protesterede imod dette "særækelige" navn, det var da min sandten hendes barn, det drejede sig om. Men moster gav sig ikke, hun fandt på en omskrivning og terpede så længe med dem, at navnet den dag i dag er Jenny Andrea Georgia Larsen. Moster havde en efter min mening kedelig egenskab - man må huske, at jeg i de år var i den skolepligtige alder, og at hun var lærerinde - hun holdt eksamen hele dagen, særlig Josef og hans slægt syntes hun at interessere sig en hel del for, og mine interesser gik i en anden retning. Selv med en nøgtern vurdering af hende nu i min forholdsvis afklarede alder, kan jeg kun erindre hende som noget, man måtte se at holde sig i tilbørlig afstand fra, om man vilde have fred og ro i tilværelsen. - Men det er mange år siden, og min dom over hende er måske præget af den samme rethavermaner, jeg tillægger hende.

(Jeg: Anføende det sidste forhold glemmer Alb. helt at fortælle, at børnene fra Kl.-Gård ikke gik i skole. Takket være medbrakte Ryslingeidéer skulde de gå i friskole, og da en sådan ikke fandtes, og de altså ikke måtte gå i landsbyskolen, blev de "henvist" til hjemmeundervisning. Moster prøvede på at få Moster Petra til at opgive dette tåbelige standpunkt, og hun søgte ved eksaminationer at vise hende, at børnene ingenting kunde. Børnene var selvfølgelig for små til at forstå, at det var for deres eget bedste, at moster blandede sig i tingene. Hjemme i Svostrup generede hun aldrig børnene med nærgående eksaminationer.)

Albert har også senere givet mig fuldstændig ret i disse betragtninger.

Et par år efter Moster Trines død var mor og jeg en aften ene hjemme. Der var fyret i sovekamret, og vi sad derinde på hver sin side af det lille bord, i den stue mor syntes allerbedst om at være i.

Der må have været noget, som har trykket mor, for hun fik hjemve og gav sig til at fortælle om Rødegård.

Ud på aftenen fandt hun moster Trines salmebog frem fra skrivebordskuffen og sad og læste i den og ligeledes i hendes lommebog.

Så lige med eet brast hun til min store forrærdelse i gråd. Hun lagde ansigtet i hænderne ned på bordet og blev ved med at græde heftigt. - Jeg var alt for lille og alt for lamslået til at gribe ind og trøste hende, jeg havde aldrig før set min mor græde sådan.

Senere, da der faldt ro over hende, bladede hun rundt i moster Trines lommebog og fandt et blad, der ikke var skrevet på, og så gav hun sig til at tegne et kors med blæk.

Jeg sad og så beundrende til, og jeg kan huske, at mor spurgte mig, om jeg syntes, der skulde kugler eller spidser på korsets arme. -

*Minde over
min kjæreste mor
Rødegård
Jasbo
Valbrikkens skole. 1871
født 1841
død i Lyngby 1897.*

8 o. Hans Christian Olaf Rye
Dinsen.

. 17. juli 1849, a. 27. december

i *2. januar* 1905.

Gårdejer i Fjellerup. Ugift.

Min ældre Søster og ældste Bror
i Rødegården tilsammen bor,
de finder Brødet med Slid og Møje,
Aerarens Kaar de i alt maa døje.

Det var en vinteraften med stærkt snefog i 1902 eller 03, jeg var forlængst buttet i seng, og far og mor var også kommet i seng, da der blev banket på yderdøren. Det blev min 14 årige søster Inna, der måtte i ilden og blev sendt ud for at lukke op. Hun kom ind med en firskåren, middelhøj mand med kulsort hår. Han var helt dækket af sne, og far og mor og jeg, der alle lå i sengene med hovedgærdet vendt ud imod sovekamrets midte, så på, hvordan han stod og slog sneen af sit tøj.

"De æ ej Snemå j, der kommer", sang han på sit fyenske.

"Det er jo Christian Dinsen", fastslog far.

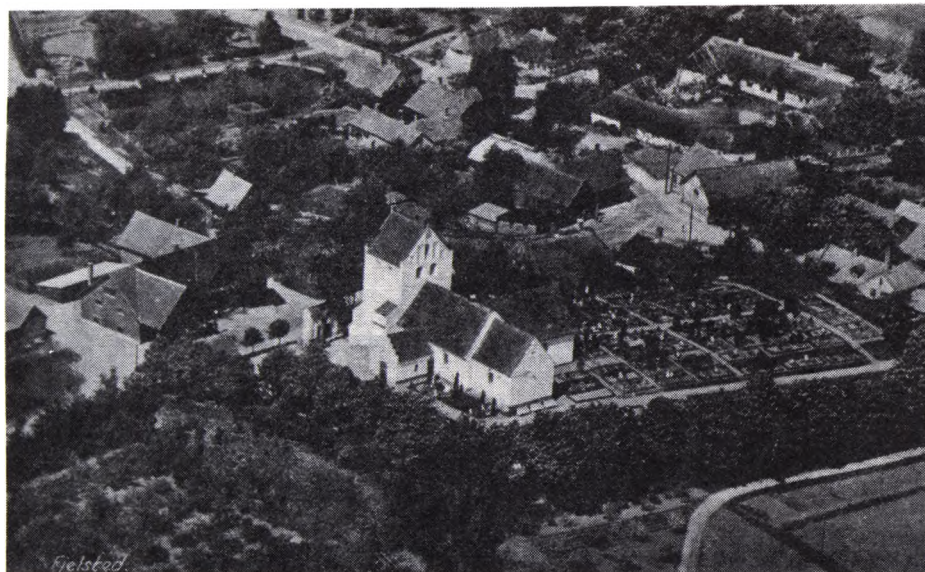
Så tog Christian en stol og satte sig hen til hovedgærdet af mors seng, og jeg skal love for, at der blev snakket fyensk. Somme tider blev han så ivrig, at han ruskede mor i håret, så hun måtte råbe, at han skulde lade være, og der var også en anden ting, jeg følte ubehag ved, og det var, at han kaldte mor for "Line".

Til sidst stod hun op og satte mad på bordet for ham, og det kunde han nok trænge til. Han var taget med toget til Silkeborg og var så på et

den lange vej ud til Svostrup.

Næste dag havde han nogle forhandlinger med mor og far, de drejede sig om noget, der hed obligationer. Det har sikkert været en december termin, der har kastet sin slagskygge over besøget. Det hjalp imidlertid ikke, far vilde ikke kautionere; han holdt på, at når Christian havde fået Rødegård, måtte han selv klare sine forpligtelser.

Det var på en stor tid - både for Danmark og for den Dirsenske familie, at denne lille dreng blev født. - Hans Farfader havde som rigsdagsmand for Assenskredsen lige været med til at vedtage Junigrundloven, og han blev født 8 dage efter Fredericiaslaget. - Det gav sig udslag i de stolte navne, hvormed den lille dreng blev udstyret. - Der var noget at leve op til. -

Fjelsted Kirke.

Han var udmærket begavet, og vilde gerne have læst til sagfører, men her viste bedstefar sig så mærkelig uenergisk, for den dygtige dreng fik lov til at gå hjemme, uden at få lært noget ordentligt, han skulde bare være bonde.

Det er et fælles træk for både bedste- og oldefars vedkommende, de gør ikke noget ordentligt for deres børns uddannelse. Af oldefars sønner bliver en landmand, en lærer og en kommer i guldsmedelære. Når man tager i betragtning, at oldefar ejede en herregård, var denne indsats egentlig ikke imponerende.

Så er bedstefar trods alt bedre, to sønner til landbruget, en i købmandslære, og en kommer til at studere. At den sidste disposition faldt uheldigt ud, var jo ikke hans skyld.

Mor satte overmåde stor pris på sin ældste broder. Alt, hvad han foretog sig, var hævet over enhver dadel. - Hun fortalte mig således, at han som ganske ung havde været til en skovauktion, og om, hvordan han havde budt på de store stabler træ, der skulde bruges til en ny lade på Rødegård.

Fem år senere fortalte Mbr. Andreas mig om denne skovauktion, og han gav unægtelig et andet billede af sagen. - Christian havde givet alt for meget for tømmeret, han havde budt op - helt ud i det blå - og det var en af grundene til at gården blev så forældet, at det kneb for Christian at klare renterne.

Men han var et godt hoved, og dette viste sig ikke mindst i den indsats, han viste ved oprettelsen af andelsmejerierne. I et avisudklip fra 1917 hedder det:

En af Andelsmejeriernes første talsmænd. Kristian Dinsen, Fjellerup.

Endnu er det som bekendt et stående Spørgsmaal, hvorvidt det første Andelsmejeri blev oprettet i Kaslund ved Aarup, medens andre mener, at det første oprettedes i Hjeddine ved Ølgod nogle Aar senere. -

Uden dog at komme nærmere ind på dette, kunde det måske være på sin plads, skriver J. R. i Mælkeritidende at mindes en af andelsbevælsens første talsmænd, en mand, der efter evne søgte at udbrede idéer om Andelsmejerier adskillige år før disse nogensinde blev til virkelighed. -

Han hed Kristian Dinsen og levede mange år i sin fødeby Fjellerup i Fjeldsted - Harndrup Sogn på Vestfyn. Han er død allerede for en del år siden.

Hans fader var skolelærer i Fjellerup og ejede tillige en mindre gård i byen, som sønnen Kristian bestyrede. - Kristian Dinsen interesserede sig særlig for mejerivæsen, især for

at fa dette i nogen bedre gænge end datidens fællesmejerier evnede at bringe det. Om han selv har fået den idé, at mejerierne udmærket kunde drives på den måde, at hver mand var lige interesseret i deres drift, skal være usagt, men han kendte idéen og arbejdede for at få den gennemført.

Han sammenkaldte til møder i Gribsvad Kro, hvor der kom mange af egnens landmænd, både store og små, til stede, og hvor han talte for forsamlinger og søgte at vinde dem for sin tanke. Han havde for så vidt

Stuehuset på Rødegård .

o så hold med sig, som de forsamlede mænd gav ham ret i, hvad han sagde . Det var midt i halvfjerdsårene. Han var tillige et lyst hoved, men det blev måske netop hans ulykke. Han havde nemlig alle sine tal og beregninger i hovedet, og han gjorde sig ikke den ulejlighed at skrive dem ned. Derfor fik de måske ikke den betydning, de kunde have fået.

Han rejste også ud til andre egne og talte om at oprette andelsmejerier.

Hans fæder, den gamle skolelærer, var ikke med på den megen snak om en anden form for mejeridrift, ikke mindst, når det var hans egen søn , der talte om det. Han var ved at tro, at sønnen havde en skrue løs, og han

fik ham da også anbragt på en sindssygeanstalt. Her blev man dog snart klar over, at der var ikke noget i vejen med ham. Han blev sendt hjem, og han kom fat på landbruget igen. Han overtog forøvrigt senere gården efter sin far.

Hvor ukendt tanken om andelsmejerier var dengang, kan ses af en udtalelse, som en stor gårdejer fremkom med på et af møderne på Gribsvad kro. "Hener Dinsen da, at vi skal have lige så mange kærner stående på mejeriet, som der er andelshavere?" - Efter mbr. Carls mening var det her, det gik galt for Christian, han kunde ikke finde ud af, hvordan man skulde fordele udbyttet retfærdigt.

Han havde ikke medvind i sit hjem, kun søsteren Line var ham en trofast støtte. Hans fader begyndte at mere tvivle ved hensyn til hans mentale tilstand, og familietraditionen beretter, at faderen en skønne dag gav ham et brev og bad ham om at gå til Middelfart og aflevere det på sindssygehospitalet. Christian gav sig trolig på vej, men undervejs fik han pludselig en underlig anelse. Han brækkede brevet og ganske rigtig - brevet indeholdt en anmodning til anstalten om at få overbringeren indlæst. Herefter Christian vendte hjem, skældte sin fader godt ud, og så blev alt ved det gamle.

Jeg personlig tror absolut ikke, der er spor hold i denne her historie om sindssyge.

Mbr. Andreas har berettet om sagen, at Chr. en gang midt i 70'erne var deltager i et landbomøde på Gribsvad kro og der udtalte sig om nogle planer, han havde gået og lavet, om i fællesskab at danne sammenslutninger til udnyttelse af malkekøernes ydelser. I virkeligheden skitserede han i sit foredrag den tanke, som senere (vistnok i 1877) dannede grundlag for de første andelsmejerier, men det skete sikkert i en ufærdig form, og det står i alt fald fast, at han ikke fik sine idéer gennemført.

Andreas fortalte, at "folk grinte af Christian", og den gamle skældte ham ud bagefter.

Så var Line anderledes trofast. Hun holdt fuldt og fast på, at han kunde gøre krav på æren af at være ophavsmand til tanken om oprettelsen af andelsmejerier. Da en anden gjorde krav på æren, skrev hun et stykke i "Midelfart Avis" og imødegik ham, og da hun ingen pensvar fik, betragtede hun sagen som afgjort. Da Chr. døde, skrev hun en nekrolog i samme avis under overskriften: "Andelsmejeriernes Opfinder død".

Både Albert og jeg har senere truffet folk, der skulde have kendskab til sagerne, og de har med stor bestemthed hævdet, at Chr. var ophavsmand til tanken.

Nu citerer jeg videre af artiklen fra "Mejeritidende".

Hvorvidt Kristian Dinsen var den direkte årsag til, at andelsmejerierne oprettedes, kan måske være tvivlsomt. Mejerierne i hans fødesogn oprettedes først en halv snes år senere, end han havde begyndt at rejse sagen offentligt. Men ganske utvivlsomt har han været virksom ved at bære ved til den ild, der senere gav sig et så smukt udslag i oprettelsen af landets mange andelsmejerier.

Hans interesse for mejerierne gik aldrig bort. Han var i mange år tilknyttet til et eller andet af de to andelsmejerier, der oprettedes i hans nærhed.

Hans opfindsomhed gav sig bl. a. udslag i, at han lavede et løseapparat til mælkespande, med hvilket han på en let måde kunde løfte de tunge spande fra jorden op på vognen.

Han var en af de pionerer, der altid må gå forud for at en stor idé kan blive rigtig rodfæstet.

Rødegård i Christians tid var samlingsstedet for hele familien. Et besøg her hørte til nogle af søsterbørnernes tidligste og bedste erindringer.

Min yngste søster Ingeborg (Inna) fortæller herom, hvordan mor skulde derover i anledning af mbr. Carls bryllup og hun tog da Julie Gudmund og mig med derover, hvor tillige moster Petra med tre børn ankom.

Desuden var mbr. Carl og hans unge kone Magda der. Det har været en ordentlig indkvartering, og vi skulde da også sove hos naboens. Der hvor Gudmund og jeg skulde sove, havde de så mange dyner i sengen, at vi fik en hel klæretur for at nå op til toppen, og jeg glemmer aldrig den dejlige fornemmelse, det var, at synke så dybt ned i de bløde dyner. Ellers kan jeg huske, at Julie skændtes med Augusta, Gudmund og Albert sloges med rebler. Min lille fætter Johannes var noget slikken af sig. En dag sad jeg oppe på et bord og betragtede det billede fra vort hjem, hvor far og mor spillede kroket. Så kom han og sagde på sit fvenske: "I-børre kom ne-i , jæ ve kys dei." - Han var så forførdelig grimet om munden af at spise mbr. Christians kirsebær og så svarede jeg ham på mit jyske: "Næi Å vel æ kos de, få do æ så beskit" Ellers var det en lille skærmel, som vi skændtes om, den vilde vi have begge to. (Inna var da 5 år.)

Fætter Albert fortæller om den samme besivenhed, mbr. Carls bryllup i 1893 om sommeren.

- Vi kørte fra Klarningsgård om natten ved 2 tiden og nåede til Rødergård næste dag ved middagstid. Vi var blevet forsinket på grund af et koliktilfælde med den ene hest i Slukefter kro. ved Odense.

I Rødergård traf jeg for første gang sammen med min fætter Gudmund og hans søster Julie, de var der sammen med deres mor, som jeg tidligere havde set.

Her hørte jeg for første gang uforfalsket jysk, der lå nemlig på bordet et billede fra Svstrup forestillende et krocketparti, og Julie nåtog sig beredvilligt at forklare, hvem det var. Idet hun nærrede på den lille hund, sagde hun: " De æ wo hund. Dæn hie Svip. De æ en sjow bette jæn."

Gudmund og jeg tog øjeblikkelig rejseaus til en lille skov, der lå i nærheden af gården. Vi blev måske noget længere borte end beregnet, og naturligvis havde vi intet sæt om, at vi gik vor vej.

Følgen var en ordentlig skvulle af vore respektive mødre, da vi omsider dukkede op igen. Forbroder Christian var trætfuld i sine bestræbelser for at bringe de ophidsede gemytter ned på jorden igen.

Rødegårds marker.

man fik fat på hele børneskaren og trak os ud i haven, hvor der stod et vældigt kirsebærtre fuldt af mørkerøde, modne bær. Der måtte vi snise så mange, som vi orkede, men de hang højt, og mine søskende var små. Ergo hentede han en sav og påstod, at han vilde save en gren af træet, for at de mindste også kunde plukke selv. Min far fik ham fra den idé, men endnu i dag husker jeg, hvordan mor og moster Line pludselig gav sig til at skælde ud på ham for dette indfald, og jeg er ikke helt sikker på, om det ikke netop var hans hensigt at afvende vredens stråler fra Gudmund og mig på den måde.

Brudeparret kom til Rødegård senere på dagen, de kom fra Bogense. Der blev om eftermiddagen omme i haven en vældig debat om nogle hønseindtøp-

ter og mælkepenge, som svigerinderne og Carls nygifte frue påstod hørte med til husfruens domæne i en stor husholdning. Carl lod sig irritere, og det endte med et veritabelt skænderi mellem de nygifte tilsidst.

Det var første gang, jeg opfattede den særlige mentalitet, som prægede de folk fra Rødegård. Over småting eller ganske fjerntliggende problemer, som i virkeligheden næppe var problemer, kunde de geråde i en ophidselse af format. Sjældent var de sammen, uden at deres temperament spillede dem den slags puds. Endnu i deres høje alder kunde mor og hendes søskende komme i klammeri den første halve time, de var sammen efter måske flere års adskillelse. Jeg tror ikke, det betød så meget, som det lød efter, og kedelige kan man ikke kalde dem. Der var fart over konversationen, når den satte ind.

Det har ikke været nogen misundelsesværdig lod for Christian at overtage en lille forældet gård. Sofie, der var ugift, gik hjemme, og så var der broderen Peder, som var sinke og ikke kunde klare sig selv. Hvordan gården er kan vi få at vide ved at tale med en af de senere ejere.

I følge matr. af 1844 bestod Rødemård af nr. 10 og 17b af Fjellerup Mark; ialt 23 tdr. land, med H. K. 1.7.2.3 $\frac{1}{4}$.

Senere omkr. 1870, blev der købt mere jord til, så den blev på c. 30 tdr. land.

I 1944 talte jeg med den daværende ejer, som var alt andet end begejstret over gården. Den havde skiftet ejer gang på gang, der var blevet solgt jord fra, så den nu igen var på c. 20 tdr. land. Han var mere end villig til at sælge, gården var for lille til at holde folk på, og den var rigelig stor til at drive for et par ældre mennesker.

Børnene fra Rødegård, særlig vore mødre, elskede deres barndomshjem over alt i verden. Så snart to af dem var sammen, drejede samtalen af sig selv hen på Rødegård, og man kunde ikke rakte Sofie nok til, fordi hun solgte den, så den gik over på fremmede hænder.

Når vi andre kommer derhen og ser den lille gård med de små stuer,

som helt igennem er upraktisk indrettet, så kniber det med at holde beejstrinnet og slætsrørelsen oppe, - men ganske vist - den er jo heller ikke beløst med nogen af vore kære.

Sidste gang, Albert var på Rødegård, medens Christian, Sofie og Peder residerede der, var vinteren 1903. Han arbejdede hos en vægsmaler i Skydebjerg og cyklede derud en søndag eftermiddag.

Christian var da allerede mærket af den sygdom, der et par år senere lagde ham i graven. Han var sur på hele verden og beklagede sig særlig over, at det var gået ham så ilde. Han havde aldrig fået lov til at lære noget. Som sagfører mente han at have haft et kald, om hans evner var blevet udnyttet. (Dette her altså sket på samme tid, som Christian aflagde sit besøg i Svstrup for at skaffe renterenge.)

Sofie fik og fyrede i en faldefærdig kakkelovn med nogle umulige tørv og der var hundekoldt langs med gulvene. - Huset bar præg af dybt forfald både ude og inde.

Peder var den interessanteste af trekløveret. Han trak mig med i staldene til fodring og åbenbarede et så gennemgribende kendskab til samt alle sine søskendes børns fulde navne og deres fødselsdage, at det måtte forøve.

Alle dyrene havde navne efter disse søsterbørn. Hestene adlød navnene, så de var ikke opfundet " För Tilfället ". Der var både en " Albert " og en " Gudmund ".

Møblementet i Rødegård var noget af det mest nødtørftige, som Alb. har oplevet at se. Trebenede møbler var almindelige. Men han har været med til at hamre på et gammelt spinet, eller mon det ikke har været et taffelformet klaver. Oprindelig havde det været et første classes instrument, lyst med udskæringer og slanke ben, vistnok empire. Det stammer givetvis fra den brandtske æra, det har været Ane Margrethe eller teologen kanske cand. mag. en, der har haft fornøjelse af det.

8 c. Sofie Mariane Dinsen.

F. 16. december 1851 i

Fjellerup,

d. 1841.

Ugift. Fushol-

derske i

Toppelund nr.

Holse.

I sommerferien 1911 var far og jeg på Fyn, og da så jeg et ældre af
moster Sofie. Hun stod ude i mbr. Andreas' køkken og vaskede op. Hun var et
år gammel dengang, og jeg syntes, hun så forfærdelig gammel ud. Der var lige
nede mor og navnlig moster Petra.

1920 var fætter Viggo Dinsen og jeg på cykletur på Fyn, og den 18. juni
fulgte Andreas os ud til Fjelsted kirkegård, Fjellerup skole, Toppelund og
Toppelund, hvor moster Sofie holdt hus for en hardsider Jørgensen. Hun var en
hyre rar imod os og var meget glad for at se os, navnlig Viggo, idet mbr.
Carl og hans børn altid har stået hendes hjerte særlig nær. Både i Vam
fortalte mig engang, at Sofie stadig lagde hende til side, som hendes børn
skulde arve.

Vi spiste til middag hos Sofie og så os så om i byen. Da vi skulde kø-
re videre, gav Sofie os en pengeseddel til vor rejsekasse, hvad den trængte
stærkt til.

I efteråret 1929 var min søster Johanne på Fven og traf bl. a. Sofie.

Johanne fortalte hende, at vi boede på en egn, hvor der ingen frugt var, og Sofie sendte os da en kasse med dejlige fynske æbler, Gravenstener og lign., som vi blev henrykte for. Jeg skrev så til hende til julen og takkede hende, og fik så til min fødselsdag, d. 1. marts det indsatte brev, der blev det sidste livstegn, jeg fik fra moster Sofie.

Da mbr. Christian døde i 1905, overtog Sofie gården, og der har åbenbart været den stiltiende overenskomst, at hun skulde sørge for broderen Peder. Kort efter solgte hun imidlertid Rødegård, hvorefter Peder så på sognerådets foranstaltning blev anbragt på Brejning åndssvageanstalt.-

Mads Jensens røde gavle på Rødegård.

Det er umuligt på papir at gengive det ramaskrig, der lød i mit hjem og på Klarninggård, og mors følelser overfor moster Sofie, der aldrig havde været videre varme, blev yderligere afkølede. - Jeg kom engang i samta = lens løb for skade at sige, at Sofie solgte Rødegård.

" Solgte," exploderede mor harmfuldt, " hun solgte den ikke, hun gav den væk! " - -

Nu var det vel noget af et uheld, at Sofie skulde falde i kløerne på en køber som Mads Jensen. Hans rygte må da have været af den slags, at hun kunde have taget sig i agt. Jeg traf i sin tid på en niéce af ham, og jeg omtalte da denne her handel, og hun indrømmede, at Mads var en stor kærling. - I Mads' tid blev de to gavle og muren, der forbinder dem, bygget og porten fornyet, alt i røde sten, så gården er rød nu.

Mor omtalte ellers aldrig Sofie, men da moster altid har været godheden og hjælpsomheden overfor mig, når lejlighed gaves, og da mit syn på hende altså ikke falder sammen med mors, vil jeg lade Albert, der kender hende bedre end jeg, fortælle om hende.

" Overfor vi børn var Sofie godheden selv. Hun snakkede med os og vidste ikke alt det gode, hun vilde gøre os. Heller ikke senere i livet har jeg haft indtryk af, at der var andet i vejen med hende, end at hun snakkede fra morgen til aften, snakkede i eet væk, og at hun meget gerne vilde have kaffe. " Lidt varmt igennem min hals", var hendes sædvanlige udtryk for, at nu måtte kaffekanden på ilden igen. - Sammenlagt har jeg ikke talt med hende mange timer, siden jeg blev voksen - før sommeren 1931.

Da besøgte hun os i Tønder, fra den ene dag til den næste, og hendes besøg formede sig nøjagtig som den slags plejede. -

Næppe var hun kommen ind ad døren, før hun og mor (Petra) tog sig en forrygende holmgang. Den blev så stærk, at jeg måtte dæmpe på dem; men emnet, de fandt hinanden i, er egentlig nok værd at notere.

Det drejede sig om en sukkerfigur, som sad på kranssekagen ved deres morfars begravelse, en begivenhed der var sket for ca. 70 år siden.

Mor bedyrede, at hendes far havde givet hende den sukkerfigur, og at

114
 Brønderslev Foppelund p Holm
 116
 27/2 90

Høe Carl

Demme Konvolut har
 ligget adresseret side
 ful, men Brevet vilde
 ikke skrive sig selv
 og jeg er næsten bleven
 for gammel til at skrive
 Tak for Kortet til
 ful og til Lykke med
 Fødselsdagen, som ~~du~~
 ja endtroffer den 1ste
 Marts.

hun delte med sine søskende, Sofie inclusive, med det resultat, at hun intet selv fik. - Sofie søgte at snakke udenom, men det holdt alligevel på i længere tid med skænderiet. Mors ræsonnement var det, at hun aldrig havde fået noget fra Rødegård, og Sofie har rimeligvis set en skose, fordi hun solgte Rødegård kort efter, at hun havde overtaget den.

Samme eftermiddag kørte jeg en tur for dem i bil gennem Møgeltonder og Højer, men det kneb med at pacificere dem. Midt i Møgeltonder blev disputen så stærk, at jeg måtte true dem med at køre dem hjem igen, hvis ikke de holdt op.

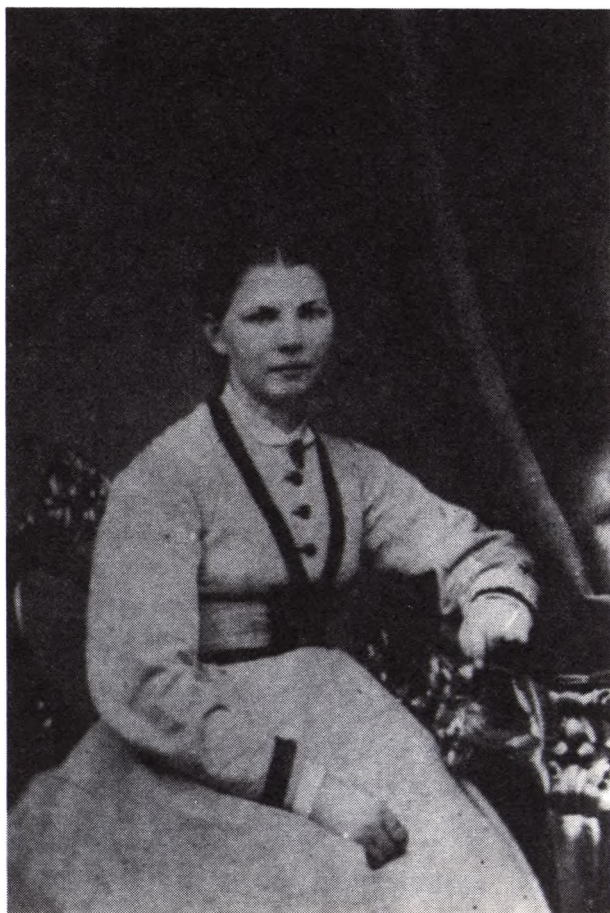
Næste morgen kom moster ind på mit soveværelse, hun vilde retfærdiggøre sig, og jeg fortryder, at jeg ikke gav hende lejlighed dertil - men i stedet forklarede, at jeg vilde have fred til at blive barberet, inden familiedebatten begyndte igen.

Det var sikkert salget af Rødegård, hun vilde tale om. Jeg har hørt mange bebrejdende ord om den hændelse, men var der egentlig andet at gøre? Der havde hun gået og sjasket i årevis. Farligt så der ud både ude og inde. Markerne blev ikke passet ordentligt, og de havde svært ved at få renterne betalt. Christian blev syg, og med Peder var hun sløjt bestilt. Er der der noget at sige til, at hun søgte at slippe derfra, når lejlighed bød sig? Megen modstandskraft over for livets brutale virkelighed havde hun sikkert ikke, og det må betragtes som en lykke for hende, at hun i en forholdsvis fremrykket alder fandt en plads, som hun kunde udfylde ved pasningen af den gamle fru Jørgensen.

For mig vil hun altid stå som et godsindet menneske med en god hukkommelse og mange gode sider, men fuldstændig forpjuget og ude af stand til at tage håndfast på nogen ting. Altså på forhånd dømt til at sække ærterud i kampen for tilværelsen.

Om Sofies sidste år fortæller Alb. videre.

En hjemvendt "Amerikaner" Jørgensen i Toppelund engagerede hende til at passe sin gamle mor. Denne gamle dame levede så længe, at da hun døde, var moster højt oppe i 70erne. - Da Jørgensen var ret velhavende og ikke

Moster Sophie. -

behøvede at se så nøje på udgifterne, gav han hende samme chance efter moderens død, som han havde givet sin egen mor, idet han engagerede en anden kvinde til at passe hende på hendes sidste dage (sådan har hun selv fortalt mig historien i sin høje alderdom).

At hun for så vidt kan siges at have været husholderske bliver ikke mindre rigtigt af den grund. Iøvrigt døde han før moster, og sine sidste dage levede hun under lidt ændrede forhold, uden at man kan sige, at hun blev dårligt behandlet.

Jørgensen havde betænkt moster i sit testamente, der yntedes om 30.000 kr., men familien blandede sig i det, idet moster var nået at blive op imod 90, inden testamentet kunde komme til at virke, (Jørgensen døde et par år før moster.) - Der blev så sikret

hende 12 - 1300 kr. årlig, så længe, hun levede. - En lærer i Hølse fik hende på kost, men hun kunde ikke lide ham, så hun skiftede noget på sine sidste år. - Helt umulig kan hun jo ikke have været, , når Jørgensen behandlede hende så pænt, som han gjorde. Han var fx. ikke bange for at køre hende en tur i sin bil om sommeren. (Der kan vist næppe lægges noget erotisk i forholdet. Han var jo 30 år yngre end moster).

8d. Karen Nicoline Dinsen.

F. 7/3 1854 + 3/0 1912.

G. m. lærer Morten Larsen, Svostrup,
~ 10/11 1880.

- Til Slutning jeg vil om mig selv
fortælle,
Jeg fandt en Lærer til Ægtefælle;
Af de fem Børn vi skænked' Live,
Vil en vel nok vor Historie skrive.

23nde Nov. 1902.

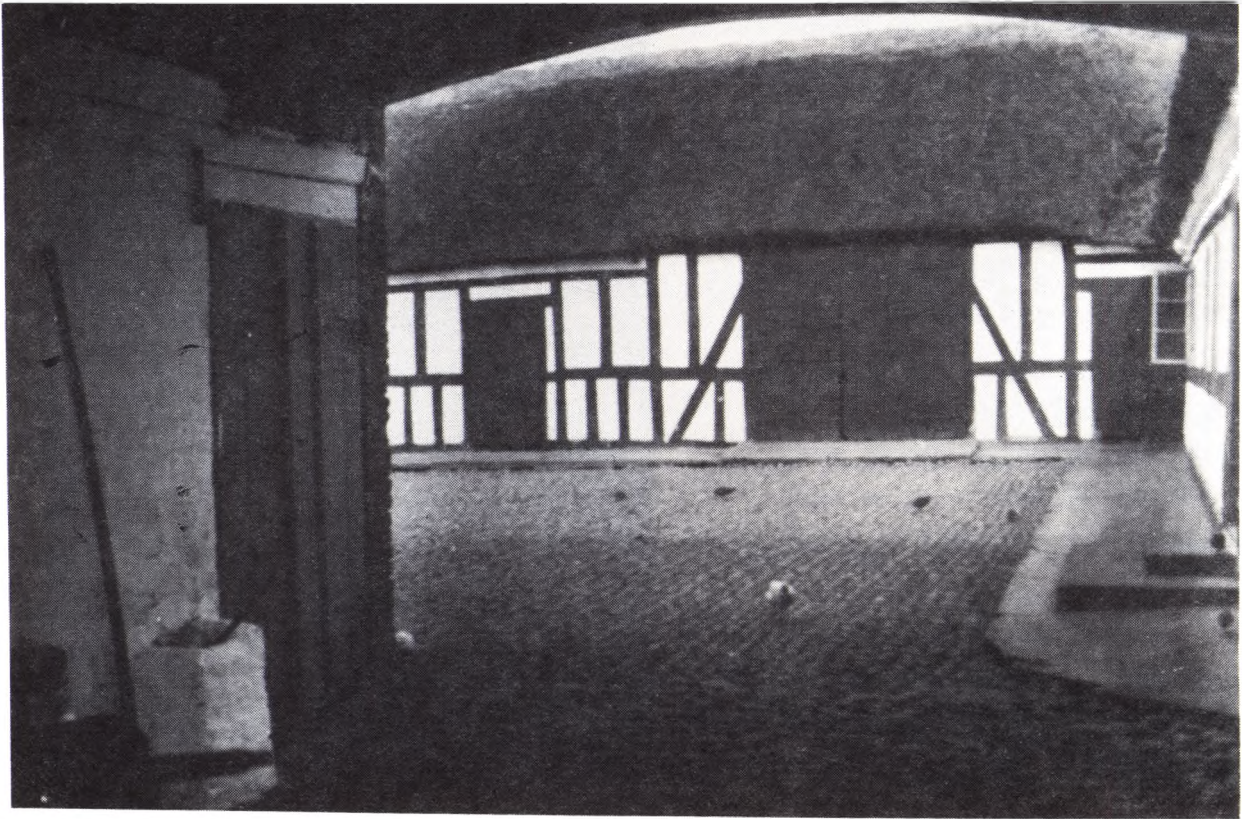

En sommerdag i 1879 gik en ung mand ind ad porten i Fjellerup Rødegård. Datteren Line sad netop ved vinduet og så ham komme, og hun tænkte: „ Mon det pæne unge menneske skulde være vor nye hjælpelærer? ” - Det viste sig at være rigtigt, det var Morten Larsen fra Falsled, - nys demitteret fra Skårup seminarium med „ Meget duelig ” og 180 points.

Da han og Line kom til at tale sammen, viste det sig, at de havde været i stue sammen før. Begge havde været i Odense og set „ Jorden rundt i 80 dage”, som et omrejsende teaterselskab havde opført.

„ Det var første gang, jeres far og jeg indåndede samme luft”, sagde mor senere.

Nu gik tiden, og det blev hen imod jul. Faster Johanne Rebekka i Bellinge skole skulde have sit sædvanlige Julebal, hvor Line var en selvskreven gæst; men faster havde hørt om den pæne unge lærer, og så blev hun også inviteret.

Porten ind til Fjellerup Rødegård.

De fulgtes ad derhen, som naturligt var, men på balaftenen kom der noget nyt ind imellem dem. Morten havde dærligset Line færdes i huset uden at tænke videre på hende, men da han nu så hende i de festlige omgivelser, i den fine baldragt - i salen med de mange lys, - det gik pludselig op for ham, hvor sød Line egentlig var. -

Mange År efter, når mor vilde fortælle noget rigtig godt for sine børn, kunde hun fortælle om ballet i Bellinge skole, og hun sluttede altid med: „ Det var den dejligste aften i mit liv".

Og far, der ellers ikke plejede at gå med hjertet på læberne, kunde

også komme ind på det og sagde da begejstret: „ I kan tro, jeres mor var smuk den aften, med sit sorte hår og de brune øjne."

Ud på sommeren blev de gift, og da embedsboligen i Fjellerup skole var lejet ud, lejede bedstefar et par stuer til dem i et nærliggende hus, og 27/2 1881 fødtes en lille datter, mors yndlingsbarn, som i lykkelig erindring om ballet i Bellinge skole blev kaldt Johanne Rebekka.

Far gav sig nu til at søge embede, men det var han ikke ret god til. At skulle sidde som supplikant overfor nogle almuesfolk, som ikke havde fjerneste anelse om at værdsætte en ansøgers papirer og kvalificationer, ærgrede og irriterede ham, og han kunde meget vel sidde og sige sådan et „ kommissionsmedlem" sin usminkede mening om den sag, hvorover den pågæl -

Morten.

L i n e .

dende person blev gnaven, og den slags befordrede naturligvis ikke fars chancer. - Følgen var, at han med sin store eksamen kom til at sidde hele livet i et ringe embede på en meget afsides egn.

Et tilfælde vilde, at J. A. Dinsen kendte ejeren af Tvilumgard, som kunde lægge et godt ord ind for far, da embedet i Svostrup skulde besættes, og takket være denne forbindelse, blev han indstillet som nr. et.

Far tog derover for at se på embedet; han kom inde fra Silkeborg ovre på den østlige side af åen, og da han så det vidunderlige syn med åen og kirken i baggrunden, gik han og ønskede, at det måtte være her, han skulde have sit virke. Det var det, - og glad var han.

Gudenåen med Svostrup kirke i baggrunden . -

13. august 1881 kunde far overtage sit embede. - Han var enelærer, der var to klasser børn, men de to indførte hurtigt en arbejdsdeling, således at far havde de større børn inde i skolestuen, og mor tog sig af de mindste i vor dagligstue. De små sad i en rundkreds på gulvtæppet med deres A.B.C.'er og mor stavede med dem. Senere overtog Johanne dette embede, der vedblev til der blev oprettet en pøgeskole i Gravballe.

Det har været en slem overgang for mor at komme fra det frodige fynske land til en mager hedeegn, Det var ikke Rødegård, men en husmandslod, og her kom hun ikke med den nimbus, der hjemme omgav Jens Andreas's datter, her var ikke noget med sogne - rådsformandsdatter, de to unge måtte selv til at skabe deres position.

Efter hendes eget udsagn blev hun en hel del hindret heri af fars familie. Hans moder kom ret hurtigt derover for at se, hvordan svigerdatteren klarede sagerne, og de to kom ikke ret godt ud af det med hinanden.

Fars brødre Rasmus og Peder rejste som børstenbindere med sækken på nakken og solgte træskeer, musefælder og den slags. Inden længe stillede de i Svstrup, og ikke nok med at de boede i skolen, men de gik omkring i sognet og falbød deres varer, og for at få gjort forretninger, introducerede de sig

Krocketparti i Svostrup Skole .

som brødre til den nye lærer. Det generede mor overmåde, hun syntes, at hun kom til at stå i et helt andet niveau, end hun var vant til. Hjemme i Fjellerup var hun vant til at komme sammen med de vildeste i sognet, og her sad hun i en udørk og blev oven i købet degraderet af sine egne. „ Det var da et underligt indtryk, beboerne fik af de nye lærerfolk”.

Jeg tror nok mor har overvurderet dette her. Når man ser efter i fars notitsbøger og sammenholder med de ældre søskendes beretninger, så har der ikke været noget i vejen med deres selskabelige stilling. De kom i høj grad sammen med de vildeste i sognet, og så vidt jeg har hørt, er mor altid blevet omtalt med den største agtelse.

Mor var lille af vækst, spinkel af bygning. Hun havde skarpt skåret ansigt med typisk dinsenske træk. Det sorte hår blev i hendes sidste år gråt. Hun havde ikke overmål af kræfter, men hun forstod bedre end de fleste at bruge dem, hun havde. Det var næsten lige meget, hvad hun kom til, hun kunde altid klare det. Hun bryggede og bærte, kartede og spandt, strikkede og filerede. Noget af det første, jeg kan huske, er, at hun og far filerede en åleruss. Hele stuen flød med fiskerarn, og ved hver vindueskrog sad der en og filerede. - I 1909, da hun var med mig ude til optagelsesprøve på latinskolen i Århus, benyttede hun lejligheden til at gå ud på landsudstillingen, og her stod hun i timevis og tegnede mønstre og studerede de filerede arbejder. - Næsten alle vore gardiner havde hun fileret.

Hun havde en sjælden rok, jeg har i hvert fald aldrig set mægen til den (vistnok lavet af en rokkedrejer i Sletterod, Petra havde mægen til den), den var „opretstående“, d. v. s. hjulet sad ovenover trædepladen. Alle mine søskende havde fået lært at karte uld og lave den til „t æ j e r“, som mor så spandt til garn. Jeg var for lille til noget af den slags, men når der skulde vindes garn op på den morsomme garnvinde, der livagtig lignede en vejrmølle, sørgede mor for at jeg kunde komme til at gøre mig nyttig. Og når der var to eller tre nøgler garn, der skulde tvindes sammen ind på een ten, så kunde jeg få lov til at køre med rokken, der til min glæde blev indstillet til højeste hastighed, og jeg mindes ikke nogen misstemning mellem os i anledning af farten, undtagen een gang, da jeg kørte så voldsomt, at rokkesnoren sprang.

Når der ikke var andet at tage sig til, strikkede mor. Hun læste og strikkede samtidig. Det så ganske ligetil ud, den eneste afbrydelse kom, når der skulde blades om, eller der blev trukket en pind ud, som enten blev stukket ind i hårknuden, eller der blev begyndt en ny række masker med den. Hun strikkede alt vort undertøj og alle vore strømper. Ligeledes syede hun alle sine kjoler og alt børnenes tøj.

Når jeg skulde have nyt tøj, måtte mor først til Silkeborg og købe en „rest“ blåt cheviot, som der så blev syet et sæt matrostøj af, med ela-

stik i blusen. Bukserne skulde gå et godt stykke nedenfor knæene „de skal være til at gro i“, hævdede mor. Der var bare det kedelige ved det, at knægten vilde ikke gro, så buksebenene sad der til almindelig moro på halv stang.

Mærkeligt nok lærte hun ikke at køre på cykle. Far købte ellers en Naumanncykle til hende, men hun brugte den aldrig, og den gik så i arv til søstrene, indtil den til sidst blev min ejendom, og jeg kørte til skole i Silkeborg på den.

Hun læste en hel del, særlig personalhistorie, biografier og stamtavler havde hendes interesse.

Kongehuset og kongeslægterne var hun stiv i, særlig „dronninger uden krone“, samt kongernes „naturlige“ børn. Familiehistorien var hun hjemme i, og det er tragisk, at hun har fået sine børn i en forkert orden, idet den eneste, der har været virkelig interesseret, er kommet først til at få noget at vide. - Hun har fortalt de ældre søskende en masse, og det er alt sammen gået tabt, da de to længstlevende søskende i den retning var fuldstændig ude af stand til at huske noget som helst. Selv Inna er det gået over hovedet på. Jeg husker, at da mor i mit skoleprogram fra Kathedralskolen så, at overlærer Krag, som hun kendte fra optagelsesprøven,

Efteråret 1886. -

var død, og at hans fulde navn var: "Mouritz Gotthold Krag", udbød hun :
 " Jamen kæreste, det var jo pastor Krags søn i Gelsted." - Hun forklarede
 mig ikke sagen nærmere, for jeg var vel for lille, men da jeg berettede om
 det til Inna, sagde denne spydigt: " Nå, ham var hun vel også i familie med".
 Dette lille træk kunde jo nok tyde på, at de store er blevet stopfodret for
 rigeligt til, at de har kunnet fordøje det.

Mor kunde ikke synge, hvad der undrede mig, da alle vi andre var
 svært godt ved stemme. Men i sit mål sang hun, hele livet blev hun ved med
 at tale sit fynske modersmål, og hun brugte mange gammeldags udtryk, som
 jeg ikke har hørt andre bruge, fx. „Nu skal jeg bøde dine bukser“, - " har
 du to'et dine hænder" - " han er saa vo^u(= vor = ringe) " - er du u'n? "
 = sur, ønaven.

Hun kunde længe digte udenad fx, Boyes dikt: „ Kirkeklokken i Farum",
 som jeg elskede at høre hende sige for mig, når jeg var kommen i seng.
 Nogle af stroferne kan jeg endnu høre hende sige: " Der sad ærværdig præst i
 natten silde, - engang det var en stormfuld efterhøst. På himmelen jog mør-
 ke skyer vilde, og sparsomt kun
 nedsmilte månen trøst", (sidste
 linje forstod jeg ikke, men jeg
 vilde ikke standse hende og spør-
 ge).

Hun var i besiddelse af
 slægtens poetiske åre, og fra hendes
 hånd har vi bevaret hendes
 slægtsvise, som hun skrev 1902 i
 Julies poesibog.

Det er hævet over hver tvivl,
 at mor har kendt morbroderen Pe-
 der Nielsens dikt af 1853, da der
 er en stærk lighed imellem dem.

Min Tader var Søn af en Herremand,
 men naade alle kun en Lævers Hånd;
 min Mor var Datter af gamle Niels Brandt,
 Hede gaarden han hende fandt.
 Den faldt de siden til deres Hjem
 og otte Børn voksede op om dem.
 Mine to Søer var hans Lævers der,
 og syv ti og syv børn hans Alder var;
 Hver blev ikkun halvtreds og fire,
 men blev syv og otte og ni;
 og alle storkede de tviler: No,
 og alle blev de Grave to.
 Men den sønne Gerning tog,
 som forloftelig Pæd og;
 Hede him selv sin Tid
 og storkede i Tro og Fæd.

Det bedste af hendes digte stammer fra nytårsnat 1899. Far, der var ringer, var tillige med de fire store børn gået ned i kirken for at ringe det nye århundrede ind, og mor måtte blive hjemme hos den treårige. Så har hun fået hjemve, og det har hun fundet udtryk for i det lille digt, som lå på bordet, da de andre kom hjem. Dette digt eksisterer og er i min besiddelse.

Som lille dreng læste jeg i Byrjalsens små læsebøger, og nå bindene skrev mor nogle passende digte. De er desværre alle gået tabt.

Mor talte tit om, at hun var kommen på en fejl hylde her i livet. Hun vilde gerne have været sygeplejerske, og der er ingen tvivl om, at hun

vilde have egnet sig fortræffeligt hertil. En overgang talte hun om, at hun kunde have lyst til at gå ind i frelsens hær, idet arbejdet der tiltalte hende. Det var med alt andet end berejstring, jeg hørte hende hende lufte denne idé, for jeg så for mig min mor stå på et gadehjørne og prædike og spille på guitar. Men engang, da jeg må have fortalt hende om mine følelser, sagde hun: "Nej da, du kan være ganske rolig, jeg vil komme til at sidde inde på et kontor og skrive".

Så var jeg beroliget, og da hun senere ved lejlighed erfarede, at general Booth ejede millioner, forsvandt hendes lyst til at gå ind i Frelsens hær.

Børn spekulerer vel som regel på, hvordan man kommer til verden. Jeg havde forsøgt at få lidt viden hos de store søskende, men deres mere eller mindre pjankede svar havde ikke klaret begreberne for mig. Så gik jeg til mor, og jeg kan endnu høre hende sige: „Det går såmænd til, akkurat som når en ko får en lille kalv eller en kat får killinger, og det har du jo da set så tit." - Jeg husker tydeligt den flove fornemmelse, jeg stod med, fordi jeg ikke selv var kommet i tanker om det.

En af mine første og tillige en af mine smukkeste erindringer, jeg har om mor, var, når vor hvide hest, Nille, var sluppet løs. Det er ikke mere end lige til, at jeg kan huske denne Russerhest. Mange år senere for-

Hvor Gudenaen de enge vander, en simpel kirke i Dølen stander.

Dens Indre er ellers i venlig Stil ,

talte familiens ven, lærer Esben Petersen mig, at den havde været et arrigt og lunefuldt lille asen, hvad navnet jo meget vel kunde pege hen på. Når den var sluppet løs, var den ikke til at få fat på isen, og det var komplet tidsspilde for både far og Gudmund at prøve på at komme i nærheden af den. Så gik der ilbud efter mor, for hun kunde ordne sagerne. - Udstyret med den sædvanlige strikkestrømme og med en tyk skive rugbrød under armen, gik hun roligt strikkende i en stor bue hen imod Nille. Hesten skulede efter hende og nikkede energisk med hovedet et par gange for at fortælle hende, at den var fuldtud klar over revestregene, men et stykke rugbrød er jo nu

trods alt en realitet, og det endte, som det skulde, Nille fik rugbrødet, og mor fik fat i manken, så at Gudmund, der ierbødig afstand havde overværet manøvren, kunde komme hen og lægge grimen på igen.

En sommer var der et stillidspar, der byggede rede nede i en af de høje ronler ved vejen. Da kunde mor sidde i timevis ved køkkenvinduet og se på de små travle fugle, samtidig med at fingrene gik med strikkepindene, og samtidig kunde hun udmærket høre mig i A.B.C. en. Det må have været i 1902 eller 03. En aftenstund, da vi alle sad og så på de små fugle, skulde far for en gangs skyld støve med mig.

Nu vilde skøbnen, at der kom et uhyggeligt langt ord: An - de - ma - den , og når jeg skulde samle alle de stavelser , slog det klik for mig. Til at begynde med var far uhyre tålmodig, men det endte med, at han blev snaven på den dumme unge. Jeg kom til at stortude, men så blandede mor sig i det, og andemaden blev foreløbig henlagt til senere behandling.

kun Altentavlen er ikke snild.

Menigheden er højst forskellig. (Her ser man kromanden Christen Andersen med sin kone Hanne omgivet af børn og ørredfiskende væster).

Jeg gik ikke i bogeskole, mor underviste mig, og jeg sad meget inde i skolen og lærte så meget, jeg kunde fatte, indtil jeg var gammel nok til at gå ind som rigtig elev.

Når der var eksamen i skolen, og skolekommissionsmedlemmerne kom ind til middag, havde jeg så fået mit nye tøj på, og med læsebogen i hånden måtte jeg frem på skuepladsen for at læse for dem og således vedtrøse, at jeg stod mål med mine jævnaldrende kammerater.

Mors ansigtstræk var som sagt dinønske, men i sind var hun en Brandt.

Hun kunde blive ufattelig hidsig over en eller anden bagatel, og så vankede der smæk. - En aften sad jeg og tegnede med en griffel på en tavle, og så fik mor også lyst til at tegne. Det blev til en plante, og så skulde jeg sige, hvilken af stuens planter det skulde forestille. Det kunde jeg ikke sætte, og nu blev mor særet dybt i sin kunstnerforfæmlehed. Hun erklærede, at hvis jeg ikke nå stedet kunde sige, hvilken blomst, det var, fik jeg klø. Der var ingen andre til stede, som der kunde apelleres til, men så vidt som til tryk kom det dog ikke til at gå, enten må jeg have sættet rigtigt, eller jeg har på en eller anden måde forstået at sno mig ud af den pinlige situation.

Hun var godt skåren for tungebånd, og hendes riposter faldt røpe og treffende.

Da vi likviderede landbruget og solgte hesten, solgte far vor sidste ko "Molbo" til Kræn Kroumand. I kroueret havde de en gammel halvtosset

Menigheden er høist forskjellig (pastor Chr. Jessen m. frue).

røgter , der hed Hans Peter Uhr, og da han ikke selv havde opfundet krudtet, var han så meget villigere til at skyde de kugler ud, som andre støbte. Han fik nu for vane at kalde vor gamle ko for „Madam Lassen“.

Ikke nok med at jeg led ved at se vor kære ko i et fremmed kobbelt, men dertil kom, at den gamle tosse gik og brugte en masse ukvemsord om „Madam Lassen“, og krouerets ældste dreng Anders, kaldet Asse, kunde også bruge mange af den slags udtryk.

Jeg kunde naturligvis have holdt mig væk, men i Svostrup var der ikke andre at lege med end krouerets drenge,

og når de fulgte med kobbelen, var jeg også med. Så blev „Madam Lassen“ kaldt en forbandet mær og lign., og idéen blev videreført således, at der i krouens stald snart fandtes en ko, der hed Johanne, en Julie og en Ingeborg, så at sige hele vor familie ontrådte, og den kunde man uden at træde ind i lovlovgivningen for nær sige mange rare ting om og til.

Johanne Gudmund

Julie (c. 1887)

Nu kunde jeg imidlertid ikke tie stille med det længer, og jeg betroede mig til mor. Hendes svar kom omgående: "Det skal du såmænd ikke være ked af. Nu får vi snart en gris, og den skal så hedde Kræn Kroumand."

Denne interessante meddelelse lod jeg selvfølgelig gå videre til krouerets drenge, - som jo også meningen var, - og pludselig holdt den gamle røgter op med sin generende navngivning.

Den ill- feeling, der herskede mellem Kræn og mor, skyldtes sikkert, at mor søgte at holde far fra at søge til kroen, og i sin agitation havde hun benyttet udtrykket: Piskro! - hvilket udtryk var kommet Kræn for øre.

Så var forholdet til krokonen Hanne meget bedre, - som regel da. Jeg har oplevet, at mor var nede at handle, og så fulgte Hanne hende hjem; men da emnet langt fra var udtømt, gjorde de omkring og så fulgte mor Hanne hjem, og så omkring igen, indtil de havde fået snakket færdig. 3 gange har jeg været med til at tilbagelægge vejen frem og tilbage.

Men så pludselig kunde de blive uvenner, og som et lyn fra klar himmel kom der forbud mod at have med kroens drenge at gøre, og forbud mod at betræde kroens enemærker overhovedet. Det var ikke let for mig at overholde et sådant forbud. Når der var gået et stykke tid, viste Asse og Pær sig henne ved kirkegårdsmuren, og når de havde haft mig lidt under behandling, var det slut med min modstandskraft, og jeg gik med. De to eneste gange, hun gav mig ris i den bare, skyldtes det overtrædelsen af et sådant - for mig ganske uforståeligt udsagnsforbud.

På hele ønen var hun kendt for sin evne til at behandle sår. Da vi boede i Gravballe, kom manden ude på Vestersgård en dag ned til os. Han havde fået en hånd kvæstet i en tærskemaskine, og den så fæl ud. Men mor rensede sårene og forbandt hånden, hvorefter hun bad ham komme igen om nogle dage. Det gjorde han, forbindingerne blev skiftet og efterhånden blev sårene læet. Som erkendtlighed forærede han hende en stor urtepotteskjuler.

Hendes lægekunst var dog langt fra lige forsvarlig. Mavnlis var hendes kur mod tandpine mere original end heldig. Når således en tand var angrebet

Færgestedet ved Svostrup kro, inden broen blev bygget.

af karies, og vi skreg for galt op, hentede mor flasken med karbolsyre, en flaske, der stod respekt om - navnlig dødningshovedet og de korslæste knogler gjorde virkning. Hun dynede enden af en strikkepind ned i djævelskabet og så holdt hun den ind til det nederste af tanden. „ Så æder syren den slemme nerve over, og så går tandpinen over,“ forsikrede hun. At hun samtidig ødelagde tanden, faldt hende ikke ind.

Jeg har i mine tænder et par ekstra store plomber til minde om hendes „tandbehandling“. - Og så var jeg endda heldig, idet jeg slap hjemmefra i 12 års alderen, derfor har jeg alle mine tænder endnu.

Mine søstre slap ikke så heldigt fra det, når de kom i tyveårsalderen, måtte de ind til tandlægen og have munden „ryddet“ og fik nye tænder. Nu kan hertil siges, at dette vist ikke var noget ualmindeligt på de tider, så det behøver ikke udelukkende at skyldes mors tandbehandling.

I køkkenskabet havde vi en karaffe med kamferbrændevin, der var husets universalmiddel mod allehånde ind- og udvendige skader. Men hvad skulde vi også med mere, for vi fejlede jo aldrig noget. Far søgte aldrig læge, - ikke før han lå og skulde til at dø. Mors helbred var dog ikke så godt. Efter sin sidste fødsel fik hun vand i lungerne, og det så en overgang ret truende ud. Så kom distriktslæge Lund ud og tappede en hel masse vand af hendes lunger, men hun var syg længe. Det blev lidt kritisk for den lille i vuggen, men det gik så heldigt, at vore gode venner, Søren Olsens i Dalsgård, kunde klare denne opgave. Sine havde mælk nok og tog sig af den lille Karl som en mor. Men som mor kom i bedring, kom også længselen efter den lille.

"Da jeg var syg, brød jeg mig slet ikke om dig, men da jeg blev rask, kom jeg til at længes så voldsomt efter dig, og så bad jeg far om at køre ud og hente dig. Og du kan tro, jeg blev glad, da jeg hørte Nille komme travende ind på legenpladsen, for så vidste jeg, at nu kom de med dig."

Efter nogen tids forløb blev det til T.B. - Far vilde have hende på et sanatorium, men det vilde hun ikke høre tale om. Da vi flyttede til Gravballe, tog sygdommen rigtig fat, og det gik hurtigt ned ad bakke. Hun var slet ikke forsigtig med smittefaren, fx. kyssede hun både Inna og mig, så det er noget af et under, at ingen af os er blevet smittet. Det eneste, der er sket, er, at vi begge har en flot positiv reagens ved T. B. undersøgelser.

I Dalsgård boede nogle andre af vore venner, familien Christensen, hvis efterkommere nu kalder sig Christensen Dalsgård. Det var højt begavede folk, som vi havde megen glæde af at komme sammen med. En af sønnerne, den senere realskolebestyrer i Randers, Christian, har fortalt mig et par træk om mor.

"Det var på den tid, da titularskiftet fra madam til frue og fra jomfru til frøken fandt sted. Derom brugte madam Larsen engang et rammende udtryk: "Nej, mine døtre er sandelig ikke jomfruer", sagde en højfin præstekone engang. Fru Larsen sagde det med sit fynske lune og med så meget skælmeri, at vi

drengene, 13-14 år gamle, forstod, at der måtte ligge noget under, skønt vi naturligvis ikke forstod den dybere betydning af mystikken.

Fru Larsen var en ungdomsfrisk og pemytlig kone, fuld af lune og Mutterwitz. Vi holdt meget af hende. Både Larsen og frue havde en lykkelig evne til at gøre skolen til et hjem, vi færdedes hver dag selvfølgelig i skolestuen; men derfra og så til at banke på døren til privatlejligheden var et uhyre spring.

Det skete en dag, at mor sendte min broder og mig i et ærinde til fru Larsen. Vi kom i vort pæne tøj, og vi var benovede ved at indtræde i det

Gudmund. Inna.

Anders. Johanne.

Svostrup skole ca. 1902.

fine hjem. På vejen fik vi en regnbyge, så vi var gennemblødte lige til skindet. Og vi var vant til at sætte træskoene udenfor, når vi skulde ind i fru Larsens fine stue. Men hvis vi satte træskoene, satte vi jo pletter på tæpperne. Vi blev enige om at beholde træskoene på. Men pinligt var det. Fru L. kiggede lidt på os. Hun forstod vist vor vånde. Men så skulde vi også have noget rigtig rart. Hun gik smilende og munter ud og kom tilbage med et stort fad salat.

Aldrig før i vort liv havde vi været præsenteret for sådan en spise. Skulde man spise det med fingrene eller med ske? I dyb ængstelse så vi på hinanden. - Ved det mærkeligste held gik fru L. ud af stuen. - Begge fik vi samme tanke, lynrapt puttede vi salaten i vore trøjelommer.

Om fru L., der sødt smilende bød os endnu en portion, anede vor kvide, eller hvordan vi fik olien af vore lommer, - hører til de evige gåder. - Men salat er blevet min livret. - "

Mor var meget dygtig til at lave mad, og hun gik ikke af vejen for særprægede retter som fx. duepostej. Den eneste gang, der blev vist utilfredshed med maden, var, da hun forsøgte sig med klipfiskebudding, for til hendes ærrelse vægrede vi os ved at spise den, fordi den smagte så mærkeligt. Hun vrissede af os, og sagde, at det var noget skaberi.

Hendes hjemmebryggede øl var både stærkt og godt. Det blev tappet på trepægleflasker, og de sidste flasker af en brygning kunde blive så stærke, at proppen ikke kunde holde. Bedst som vi sad, kunde der lyde en explosion nede fra kælderen, og så greb vi hver en skål og for derned, for nu gjaldt det om at redde, hvad reddes kunde, inden det hele skumbad var flydt ned på gulvet.

Til kogte kartofler lavede hun en sur sovs, som jeg aldrig har smagt mage til. Pudsigt nok fortalte Johanne Rebekka Dinsens sønnesøn mig om sådan en sur sovs, han havde fået i Bellinge skole, og som han heller ikke kunde glemme. Den har nok stammet sammesteds fra som den mor lavede.

I religiøs henseende stod hun ret vaklende. Hun satte aldrig sine ben i kirken, men havde alligevel udset mig til at være præst.

Far protesterede. "Han skal ikke stå på en prækestol og fylde folk med løgn".

På sit dødsleje præsterede hun at blive fritænker. Hun blev ved at gentage: „Jeg kan ikke tro det. - Hvad skulde Kristus her på jorden for? " „Der er ingen, der har skadet kristendommen så meget, som præsterne har". Jeg sad der som en nys konfirmeret dreng på 15 år og hørte på alt dette her. Det er vist uendvidt nærmere at beskrive, hvilket indtryk det gjorde på mig. - En af de sidste dage, hun levede, kom sognets præst og vilde tale med hende. Han kom ikke længere end ind i gangen, hvor en af mine store søskende meddelte ham, at mor vilde helst være fri for at tale med ham. Til hele sognets bestyrelse blev hun ikke berettet, inden hun døde.

Da mor døde, var Johanne hjemme, og hun og jeg sad derinde på den sidste levedag. Hele formiddagen blev hun ræmmet af krampetrekninger, der kom med mellemrum. Jeg tror slet ikke, hun kunde kende os. Under et af anfaldene sagde hun pludselig: „Mine Penge, giv mig mine penge". Hun havde sparet en halv snes kroner sammen af sine husholdningspenge, de lå herne i hendes syeske i et stykke avispapir. Dem gav vi hende, og hun holdt papiret fast knuget i hånden, da hun var død. Jeg sad og tænkte på grækerne, der gav deres døde en obol i hånden.

Det var en lang, lang formiddag. Lægehjælp var ikke så almindelig dengang, så folk kom i bedste hensigt med nogle gamle medicinflasker med mikstur i, for om de kunde hjælpe. Selvfølgelig fik mor ikke noget af det. En af flaskerne indeholdt noget rødt, og der stod "Morfin" på flasken. Det fortalte jeg mor, (det skete et par dage før hendes død), men ideen slog an, og pludselig forlangte mor morfin. Vi måtte så have bud til lægen for at få ordineret noget, så de sidste timer lå hun i en morfindøs.

Jeg var meget interesseret i kemi dengang, og kunde godt lide at lege doktor. Og da mor til stadighed lå syg, syntes jeg jo godt, jeg kunde prøve med hende, og jeg blandede lakridsvand med magnesia og skrev nogle lærde

påskrifter på flaskerne og vilde have mor til at drikke det, hvad hun dog undlod. Da jeg udtalte min utilfredshed med det, sagde hun: „ Hvis jeg nu drikker noget af dette her og så bliver dårligere af det, så vil du jo aldrig tilgive dig selv, at du gav mig det." - Jeg sik lige så stille ud og hældte stadset væk.

Jeg havde ikke været flink til at komme ind og sidde hos hende, mens hun var syg. En dag, hun hørte mig gå ude i gangen, havde hun kaldt på mig og sagt, at jeg da godt kunde se en lille smule ind til hende, hun lænede så voldsomt efter en at tale med.

Alt dette her og mere til sad jeg og tænkte på og anrede - den lange formiddag, mor lå og skulde dø.

Johanne var bekymret, fordi det trak så længe ud, hun kunde ikke blive ved at være hjemmefra, og det tog hårdt på hende at se mor gå så meget igennem. Far var en overgang inde i syærværelset, men hun gik ud isen.

Pludselig begyndte mor at tale, hurtigt og stødvis. Blandt andet hørte vi hende sige: „ Sofie, Petra, kom herhen." - Johanne hviskede til mig: „ Kan du høre, hun drømmer, at hun er en lille pige, der går og leger med sine søstre i Rødegård." "

For mig har det altid stået som noget både rørende og rigtigt, at Rødegård viste sig i sin trofaste datters tanker, da hun lå på sit yderste.

I sovekamret havde vi et lille schweizerur, som mor holdt meget af . Både Johanne og jeg havde bestemt ventet, at når mor drog sit sidste suk, vilde det lille ur gå i stå. - Men det gjorde det altså ikke. -

Da Johanne havde lukket mors øjne gik far og jeg ud, jeg gik ind på mit værelse og sad alene der. Men Johanne havde tænkt på mig. Lidt senere kom hun ind med den lille Jenny på armen. Hun sagde: „ Du skal ikke sidde og græde, Karl, nu skal jeg nok være en mor for dig." -

Lidt efter var jeg på cyklen - på vej ned til Svstrup for at bede ringeren Søren Peter om at ringe over mor.

Blandt dem jeg leved i Fryd og Trængsel,
Ofte trykket af Hjemme = Længsel,
Gud ved, om det blive skal den Havn,
Hvorfra jeg skal føres til Jordefavn.

9 a. Johanne, Rebekka Larsen ,

gift Bech,

27/2 1881 - 24/1 1943.

Johanne var mors yndling, og det var hun med god grund, for hun var et dejligt menneske. Hun var også den, jeg holdt mest af af alle mine søskende. De 16 års aldersforskell gjorde, at hendes følelser overfor mig nærmest blev en moders. I ferierne glædede jeg mig altid til, at mine store søskende skulde komme hjem, men glæden var ublandet, når det drejede sig om Jonanne. Ligesom de andre havde hun tit gaver med til mig, og der knyttede sig ingen kedelige klausuler ved dem, såsom at jeg skulde røbe, hvor far havde gemt sine cigarer, inden de udleveredes o. lign.

Hun fyldte huset med liv og glæde, når hun var hjemme.

Da hun tog hjemmeira, var det for at blive elev på seminariet i Silkeborg. Her var hun ikke kommet langt, før hun blev forlovet med en seminarieelev, Anders Bech fra Gedsted, og hun opgav for en tid læsningen. Hun var så privatlærerinde hos en plantør i Thy, senere på en gård, kaldet Lykkegård på Fyn, men et par år efter vendte hun tilbage til læsningen igen og fik eksamen fra Th. Lærerskole. Hun og Gudmund læste samtidig, og de boede nede hos Esben-Pedersens. Så at sige hver lørdag pakkede mor en madkurv til dem, som far så kørte til Silkeborg med, og det hørte til mine bedste oplevelser at komme med på sådan en tur og lege med Pedersens drenge.

Så blev Johanne færdig og fik ansættelse i Hobro, hvor hendes kæreste også var ansat.

7.

12.

14.

20

1905 blev Anders kaldet til lærer i Værum ved Randers, og nu blev der holdt bryllup. Johanne kom hjem og hun sled som en hest, for huset skulde skrubes og skures, og hun hængte i fra tidlig til silde. Engang da jeg stod og kiggede på hende, som hun stod der snavset og i gammelt tøj, har hun nok kunnet se på mig, at jeg ikke syntes at min kønne søster helt lignede sig selv, for hun sagde: "Vent do no båer te næjst lowde, så sto a bruj". (Mellem hinanden talte vi søskende stadig vort barndoms mål:jysk.)

Johanne var meget ærgerrig. "Hvis jeg ikke havde været, så havde vi endnu siddet som degnefolk i Værum", erklærede hun engang for mig. Nu fik hun manden til at søge ind til Århus kommunale skolevæsen, og her boede de til 1915. I de to år, jeg gik på latinskolen, boede jeg hos dem. Manden gav sig til at lære sprog og de havde årskursus i Kbhvn. Derfor kunde jeg ikke blive hos dem længere, og jeg kom til at gå i skole i Silkeborg. 1915 opnåede manden at blive overlærer i Mariager, og i 1926 blev han skoleinspektør i Vejle, senere direktør.

Johanne var en meget klog kvinde, der var i besiddelse af en skarp iagttagelsesevne. Hun dannede sin egen personlige mening, og hendes bedømmelse af mennesker faldt ikke altid sammen med den gængse. Hun tog gerne den sva-geres parti, og en af hendes største glæder var at gøre godt mod de fattige. Hun fik et vist beløb af deres løn taget fra til dette formål.

Sine børn elskede hun over alt i verden. Da den ældste lille pige døde, tog hun sig det meget nær. Hun gik og frygtede for, at det skulde gå ligesådan med den næste, så hun vågede over hende tidlig og silde. Alt kunde hun ofre for sine børn, og hun havde vanskeligt ved at se deres fejl.

Hun kunde ikke døje at have tjenestefolk; i et brev skriver hun: "Jeg har ingen tjenestepige og er fuldt optaget. Men det er nu rart at være alene. Jeg kan ikke holde ud sådan at smide om mig med Hensyntagen og Venlighed og Beden pønt om dette og hint og imens se sit Tøj smadret i vask, brændt paa Kakkelovnen, Skeer og Porcelæn ituslaaet hvert Øjeblik. Det ærg- rer mig grænseløst indvendig. Saa vil jeg hellere gaa og tumle med det hele."

Og så blev hun ved hele livet at gå og pukke med arbejdet i det store hus og vartede den hele familie op, uden at det faldt børnene ind at hjælpe hende. Det gjorde, at hun ikke kunde komme til at dyrke sine andre interesser, og det er sådant set sørgeligt, at hun ikke har efterladt sig noget skriftligt, noget i retning af Innas erindringer. Hun havde en udmærket evne til at karakterisere en situation og til at finde rammende udtryk, og hun fortalte med megen lune. Desværre var der blandt hendes omgivelser ingen, der kunde anspore hende til litterære sysler, og det blev ingenting til. Men hun havde udmærkede anlæg, og der foreligger nogle smukke digte fra hendes hånd.

Hun havde en meget stærk familiefølelse, hun var lykkelig, når hun havde en af sine søskende i huset og kunde gå og snakke med, og hun var uden hæmninger med hensyn til, hvad hun betroede os. Vi var hendes egne, og disse følelser udstrakte hun absolut ikke til mandens familie, det gik endda så vidt at datteren Jenny var skinsyg på os, fordi Johanne ikke gjorde nok ud af svigersønnen Helge. Hun sagde engang indigneret til mig: "Nej, saa skulde du høre Mor, når hun snakker om dig. - Det er lige, så hun savler! " .

Af udseende virkede denne lille fyldige kone ikke imponerende. Da de boede i Mariager, besøgte hun os ofte i Århus, og en gang fulgte jeg hende på stationen. Hun var lokalredaktør ved bladet "Himmerland", og havde som sådan kort til I klasse. - Vi gik igennem II kl. ventesal for at komme ud på perronen, og henne ved døren stod en gammel togbetjent og skulde passe på, at ingen gik igennem uden billet. Johanne kom først hen til ham, og hun stod og rodede lidt i tasken, inden hun kunde finde sit kort. Togbetjenten bøjede sig lidt beskyttende ned over denne her morlil, man kunde tydeligt se, at han var klar over, at hun var kommet ind i den forkerte ventesal. - Men så stak hun pludselig sit I kl. kort op i næsen på ham. - Sjældent har jeg set en mand se så forbavset ud. Det var let at se, at han havde bedømt denne her lille dame helt forkert. Han røg op i retstilling og gjorde honnør, og så blev døren lukket op, og Johanne ført ud med alt,

hun kunde tilkomme. Da jeg gik tilbage, stod han endnu og kiggede efter hende. - Hvem pokker kunde den lille dame vel være? -

Hendes bedømmelse af personer var i høj grad selvstændig og faldt ikke altid sammen med omgivelsernes. Da jeg gik i gymnasiet, fortalte jeg hende om en kammerat, vi andre ikke kunde med. Han var så dum. Men til min ærgrelse tog hun et helt andet bestik. "Det er nok snarere ham, der er noget ved, og I andre, der er dumme", mente hun, og hvor meget jeg forsikrede, fik jeg ikke røkket hende fra hendes mening.

Engang lå hun på sengen og ammede sin dreng, og så fortalte hun mig, at dette absolut var højdepunktet i en kvindes liv. " Så kan jeg skrive digte, og aldrig kan jeg få så gode idéer og tanker, som når jeg har et barn ved brystet."

Julie og Johanne i Gravballe 1912.

Hun var alle dage en ivrig havedyrker. I Vejle havde hun en overgang to haver at holde, og når om foråret Jenny kørte ind til skole, tog hun sin mor med og satte hende af i haven, hvor Johanne så kunde gå og grave lige til hun blev hentet om middagen.

I sine sidste år var hun en meget interesseret kortspiller. Hun havde alle dage godt kunnet lide en god L'hombre, men nu blev det Mausel og den slags, vel nærmest for at få tiden til at gå.

Da jeg efter hendes mening blev siddende alt for længe i et embede ude på landet, var hun meget bekymret, og hun tilskyndede mig ivrigt til at søge. Da kordegneembedet i Ebeltoft blev ledigt, og tilfældet vilde, at hun havde gode forbindelser der, satte hun himmel og jord i bevægelse, og det lykkedes da også at få mig dertil. Herved indfriele hun det løfte, hun gav mig den dag, da mor døde.

Hun led af kræft, og da hun skulde ind og opereres, regnede hun ikke med at komme hjem mere, og da skrev hun et brev til hvert af børnene, og disse breve er meget smukke og kloge, de røber en meget fin forståelse af børnene og deres særpræg.

Men det gik anderledes, hun kom til at leve mange år endnu.

Man kunde dog nok sige, at hun til sidst var mæt af dage. Jennys lille pige var inde hos hende under krigen og var til stor glæde for hende, for hun elskede børn. -

Nu blev hun syg igen, og hun vidste hvor det bar henad. På sin sidste levedag sagde hun "I dag dør jeg", og samværet med hende og altergangen står for hendes børn som et uforglemmeligt minde.

1910.

10 a. Karen Johanne Bech 19/8 1907 - 28/5 1908.

10 b. Jenny Katrine Bech f. 4/4 1909.

Lærerinde i Vejle. G. m. lærer Helge Malte Nielsen, tidligere Egtved, nu i Mølholm. 2 børn.

11 a. Inger Lise Malte Nielsen f. 12/1 1939. ³⁸ *gm. Nielsen*

Udskrevet, 23. Torsdag.

11 b. Ellen Rebecca Malte Nielsen f. 7/9 1944.

10 c. Emma Sofie Bech f. 2/8 1911. Var lærerinde i Vejle, blev afskediget efter T.B. loven. Senere talepædagog i Vejle. Ug.

10 d. Aksel Johannes Bech 5/10 1918 - 28/9 1946.

Først udlært købmand, læste derpå til lærer.

Ansæt i Vejle. G. m. Helga. 2 børn, der døde som spæde.

Omkom ved en motorulykke.

10 e. Viggo Ernst Bech 9/2 1924. ^{-24/3 76} cand. med. G. m. Else Marie.

Ansæt ved Statens Seruminst. 2 børn.

Islandslege i Copeland. 1966 ambulance i Vejle. † 21/3 76 (cancer. Suicide.)

11a. Inger Merete Bech 13/2 1955.

11b. Anders Christian Bech 23/10 1960.

(129)

9 b. Julie Andrea Larsen.

21/7 1882 - 17/8 1953.

Fik forskolelærerindeeksamen fra Th. Langs skole, Silkeborg. Derpå var hun lærerinde i Holmstol ved Gjern i mange år. Kom så over til Fyn i Vøjstrup ved Nr. Broby, vistnok nærmest fordi Gudmund var lærer i Kværndrup, og hun gerne vilde være i nærheden af ham.

Han søgte imidlertid til Ærø, og da forholdene i Vøjstrup langt fra var gode blev hun forflyttet til sit sidste embede - i Rugsted ved Vejle, i en ualmindelig trist egn. 1914 havde hun årskursus

i husgerning på Ankerhus, Sorø, og her mødte hun sin skæbne i form af bestyreren af det landbrug, der hørte ind under skolen. Han købte den parcel, hvorpå skolen lå, og efter at de var blevet gift, blev der opført lade og stald, og så boede de stadig i skolen, hvor Julie fortsatte som lærerinde. De sad hårdt i det i begyndelsen, for han ejede intet, og deres eneste indtægt var Julies løn. Efterhånden gik det dog bedre for dem.

Julie var et meget særpræget menneske, absolut en eener. Hun var i besiddelse af megen lune, og hun havde en ualmindelig forståelse af børn. Johanne erklærede Julies breve til den lille Jenny som rene pædagogiske kunstværker.

En af mine første erindringer stammer fra et besøg i Holmstol. Johanne fulgte mig den lange vej derover, og jeg var der et par dage. Julie havde en masse nips og morsomme ting, som jeg nok syntes kunde være værd at få med hjem til Svstrup. Eftersom tingene forsvandt, har Julie jo nok

lagt mærke til, at min bluse bulnede ud, og inden vi begav os på hjemvejen, kaldte hun mig hen til sig og sagde: "Nu skal vi se, hvad for fine sager, du har her", og så fandt hun til min store sorg alt det, jeg havde samlet sammen. Det var ikke så lidt, for der kunde være meget under datidens elastikbluser. Da hun havde tømt mig, sagde hun tørt: "Det er nu ellers kun meget smaa drenge, der saadan skal undersøges, inden de tager af sted".

Hun abonnerede på Chr. Eriksens børnebøger, de stod i lange rækker på hendes reol. Da jeg blev så stor, at jeg kunde læse dem, viste det sig, at det var til mig, hun havde købt dem, for nu forærede hun mig dem alle sammen.

Engang da de store var ved at spille L'hombre, skulde der laves mad, og da de kom i bekneb for en medspiller, blev jeg taget med. Spar var trumf og da der ^{var} blevet spillet spar ud, bekendte jeg med min mindste, nemlig spar to. Til min store overraskelse fik jeg stikket hjem, men jeg prøvede på at bluffe og lade, som om det aldeles ikke kom bag på mig. Men Julie havde gennemskuet mig. "Du var ikke klar over, at det var den næsthøjeste, bette Karl. Du spiller ikke nogen fin L'hombre."

Da mor døde, kunde jeg altid tage ned til hende, jeg husker en jul, da jeg intet sted havde at tage hen, da holdt hun jul for mig i Århus.

I 1916, da mine andre søskende ikke kunde enes om, hvad der skulde ske med mig, og hvad jeg skulde sættes til, efter at jeg var blevet student, var det hende, der tog initiativet, så jeg kom på seminarium.

Julie var en meget dygtig lærerinde, hun holdt meget af børnene, og i de første år, da jeg som dreng besøgte hende, kom hun en hel del ud til folk, de gjorde absolut meget ud af hende. (129)

Men det blev ikke ved, navnlig efter at hun blev gift. Med sit usnobbende væsen og sin respektløse natur kunde det godt knibe for hende at forliges med sogneråd og navnlig med præster. Og manden, Jakob Vallentin, var ikke den, der skulde gyde olje på bølgerne. - Han var socialdemokrat og udviklede sig til at blive kommunist. De holdt "Klassekampen", og artiklerne heri optog dem meget. Manden var af en noget drilagtig natur, og tak-

6 år.

13 år.

Inna 6 år

Julie 12 år.

ket være ham fik hun naboerne og siden flere og flere af sognets beboere på nakken af sig.

Det kunde være rene ubetydeligheder, der kunde give anledning til splid, fx. frugten af et træ, der stod lidt indenfor naboens skel. For at undgå mere spektakkel, endte det med, at naboen fældede træet. Manden gav naboerne hånende øgenavne, som han nævnede til skolebørnene, og det gik da til sidst også galt.

Der blev rejst en § 8 sag, Julie blev afskediget med en pension, der beløb sig til 4/10 af hendes daværende løn 1020 kr. Det var i 1921.

Nu sad de en halv snes år ved den lille ejendom, så blev den solgt og samtidig opløstes ægteskabet, hvorved Julie beholdt de to børn, de havde.

Manden forsvandt ud af denne historie, men Julie tog til Silkeborg, hvor hun var villig til at tage fat på hvadsomhelst. En tid arbejdede hun

————— Far Julie Anders Gravballe 1912.

på papirfabrikken, senere tog hun til Haderslev og den sidste bopæl var i Odense. Med beundringsværdig energi satte hun alt ind på sine børns opdragelse og uddannelse. Begge blev studenter, og sønnen læste en overgang til læge, og det var kun svigtende helbred, der hindrede ham i at gøre studiet færdigt.

Da Julie hørte om mit slægtsarbejde, meldte hun sig til medarbejde, og hun og navnlig sønnen har i høj grad bidraget til arbejdet. Anker har fremdraget en mængde oplysninger om familierne Schaldemose og Lehrmann fra arkivet i Odense, og jeg tror nok, det var Julie en stor glæde at deltage i dette arbejde, selv om hun ikke kunde huske noget af det som mor havde fortalt. Både hun og datteren ligger begravet på Svostrup kirkegård.

Julie ved Elisabets grav i Svostrup.

- 10 a. Elisabeth Agathe Vallentin 31/ 1 1920 - 12/9 1949.

Da hun var en lille pige, viste hun store evner som rytterske, og Julie gik i ramme alvor med ideer om at lade hende komme med cirkus, en tanke, der dog blev opgivet igen. I Silkeborg gik hun på "Kornmod" og blev student herfra. I Odense var hun på kontor, men hun led meget af sygdom i de sidste år, hun levede. Kort før sin død blev hun gift med mekaniker Mogens Madssen, Odense.

- 10 b. Edvin Anker Vallentin f. 1/8 1924.

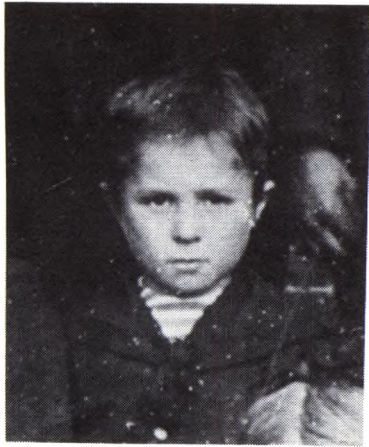
Blev også student og begyndte at studere medicin ved Århus universitet. Desværre kunde helbredet ikke holde til det, og han måtte opgive studiet. Både i Århus og i Odense viste han stor interesse for mine slægtsarbejder, og han har fundet en masse nyt stof frem. Han er nu kontorist og lever i Vejens, og så vidt jeg ved, har han både kone og børn.

9 c. Gudmund Thorvald Larsen 8/3 1884 - 3/1 1961 .

Læste til lærer på Vinthers seminarium. Han vilde meget gerne have studeret, men den økonomiske basis manglede. En af hans gode venner fra seminariet var den senere så bekendte Sigurd Næsgård, dr. phil., og det var måske ham, der fik ham ind på de tanker. Men han tog til Kbhvn. og der læste han til præliminæreksamen med fire sprog på rekordtid. Han havde imidlertid overanstrengt sig, for dagen efter strejfede han rundt på gaderne uden at vide, hvor han gik hen, og det var først, da han tilfældig løb

10.

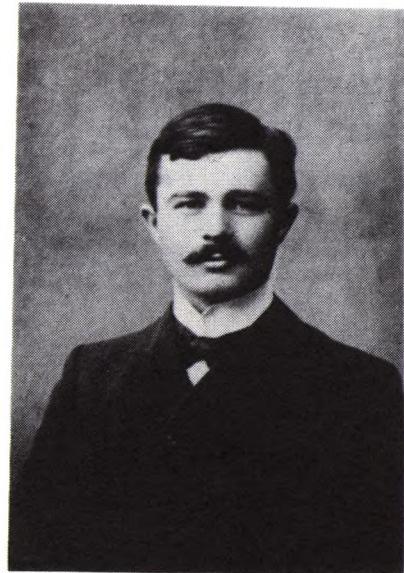
12.

4.

15.

15.

på en af sine seminariekammerater, at han kom på ret køl igen. Han opgav nu al videre læsning, søgte embede og blev ansat som andenlærer i Kværndrup.

Han blev nu forlovet med en gårdmandsdatter der fra egnen, og han havde hende med hjemme i Gravballe i sommerferien 1909. Jeg var vældig interesseret i min store brors kæreste, og hun var meget god imod mig. Men det skulde ikke være hende, der blev min svigerinde.

1910 blev Gudmund ansat som lærer i Krøskøbing, og her fik han sit endelige virke, og her blev han hele sit liv.

1913 giftede han sig med mægler Drejøes yngste datter Emily. Hun var enke efter toldassistent Hornbech og havde en datter, Gudrun, i ægteskabet.

De fik deres hjem i den store smukke hjørneejendom på hjørnet af Brogade og Nørregade, det gamle posthus, nu er det museum. Oppe på 1ste sal havde den gamle fru Drejø sine stuer, hun havde husholdning fælles med de unge, hun gav en hånd med til arbejdet og var en trofast barnepige, så længe børnene var små. Emily kunde, takket være sin mor, tage kontorarbejde, Bedsten skulde nok passe huset.

1913-14 havde Gudmund årskursus, og han og Emily boede i Kbhvn. Da de kom hjem, havde de en lille datter Vibeke med. Seks år senere fødtes deres anden datter Anita.

I 1914 da begge mine forældre var døde, faldt det mig helt naturligt, at jeg kom til at betragte deres hjem, som det sted, jeg kunde tage til i mine ferier, og Emily var en god og hjertelig værtinde. Hun havde pensionærer i disse år, nogle unge mennesker fra skolen, så det var et fornøjeligt hjem at være i.

Gudmund kom til at kende nogle af de mange kunstnere, der holdt til på øen, og det smittede, for han havde gode evner med hensyn til tegning, så nu gik turen ud i det fri, så snart han havde en ledig stund. Resultatet blev en mængde tuschtegninger og akvareller, selv i olje forsøgte han sig. Det blev dog altsammen blot til en hobby. Han havde arvet sin fars evne til snedkeri, og han har lavet flere møbler.

Emily

Gudrun

Gudmund

1917.

Vibeke

Gennem de mange år fik han stor interesse for sin by, han har således skrevet en lille bog om kirkens historie. En overgang sad han i byrådet, og han var i en lang årrække formand i ligningskommissionen. Da han gik af som lærer, blev han bogholder i sparekassen, men det holdt hurtigt op. I sine sidste år var han en meget interesseret formand for musæet, og det blev ham, der kom til at sælge Bedstens hus til musæum.

Da han og Emily havde været gift i 26 år, endes de om skilsmisse, men det skete i høj grad med manér, for de to tidligere ægtefæller kom til at bo

dør om dør, de holdt avis sammen og gjorde hinanden tjenester, hjalp hinanden under sygdom, så de fik faktisk det bedste ud af situationen, når de nu engang ikke kunde holde ud at være gift med hinanden.

Da han solgte Bedstens hus, vilde han flytte til Fåborg, hvor den yngste datter var gift og boede. Der blev også købt hus og han forsøgte, men det gik slet ikke. Han kunde ikke undvære Ærøskøbing, og han flyttede så hjem til Emily i huset i Nørregade.

Der blev købt en grund ude på Sygehusvej, hvor han fik opført et hus, men han vilde lave så meget af det selv, at han aldrig nåede at komme til at bo i det. Emily flyttede derud om mandagen, som han døde om tirsdagen. Ligesom de to søstre Johanne og Inna døde han af kræft, og han måtte igennem tre slemme operationer. Han var ellers stærk og havde et fortrinligt helbred, men kunde altså ikke tåle den sidste operation.

De sidste dage var han ikke ved bevidsthed, men de julekort, han fik, blev naturligvis læst op for ham. Det gik så underligt, at vort julekort var noget af det sidste, der gik ind i hans bevidsthed, idet det gjorde sådan et indtryk på ham, at da datteren Anita lidt senere kom ud til ham på Fåborg sygehus, sagde han: "Min bror Karl har været her".

Det gjorde et dybt indtryk på mig, - et indtryk, der ikke blev mindre, da vi ved hans begravelse i Ærøskøbing kirke sad og sang salmeverset: Kom i den sidste Nattevagt - i en af mine kæres dragt - og sæt dig ved min side. -

To døtre i ægteskabet:

lo a. Anna Vibeke Larsen f 4/1 1914. Student fra Rønde gymnasium, lærerindeeksamen fra Frk.

Zahles seminarium i Kbhvn. Lærerinde i Ritenbenk i Grønland i 2 år. Gift med bagermester H. P. Hansen, Ærøskøbing.

Hun tog i flere år fat med arbejdet i hus og forretning, men slægtsarven som lærerinde slog igennem, og hun underviser en hel del timer på kommuneskolen.

3 børn.

11 a. Hans Erik Kelding Hansen f. 12/12 1944.

11 b. Birgitte Kelding Hansen f. 30/9 1945.

11 c. Morten K. H. 4/4 1952 - 4/11 1955 , omkom ved en færdselsulykke.

10 b. Anita Larsen f. 12/8 1920. Gift med blikkenslagermester Christian Fentz, Fåborg. 3 børn:

11 a. Jacob Fentz f. 20/ 7 1940.

11 b. Kirsten Fentz f. 3/7 1943. *30/5 67 gym. Løjtnant Kest Svendsen.*

11 c. Mogens Fentz f. 27/4 1948.

Gudmund

Emily

Anita

Gudrun

Hans Peter o

o

Vibeke

Hans Erik

Kirsten

Birgitte

Jakob

Christian Fentz

Mogens

1958.

9 d. Ingeborg Margrethe Larsen.

1/3 1888 - 6/7 1945.

Far satte overmåde stor pris på Inna, hun var øverst i skolen, og det var noget, han kunde lide. Hun hjalp til hjemme, og jeg holdt meget af at gå og snakke med hende, når hun gjorde rent i skolen og i kirken. Vi kom særdeles godt ud af det med hinanden, og de ni års aldersforskel betød ikke nogen hindring, hvad angik fortroligheden.

Da hun blev gammel nok, kom hun på forskoleseminariet i Silkeborg. Her trivedes hun ikke ret godt, jeg tror nok, at lærerpersonalet så forskolelærerinderne lidt over hovedet. Da hun blev færdig, gav hun sig til

at søge embeder, og hun var så heldig at blive ansat ved en nybygget forskole på Galten Vestermark, hvor lønnen var 600 kr. årlig og desuden skulde hun spille orgel i Galten kirke for 66,66 kr., også årlig.

Til at begynde med kneb det lidt med orgelspillet, provsten og hans kone var meget musikalske, så der har nok vanket en lille tilrettevisning, og da Inna klagede sig over dette til far, akslede han sit skind, og tog over til Galten en søndag og hørte på gudstjenesten. Bagefter bad han om at tale privat med provsten, og de fik sig da talt til rette. Der var faktisk ikke noget i vejen. Senere kom Inna en hel del over til provstens, og

6 år.

9 år.

Inna og kusinen Riborg.

23 år.

da de kom til at interessere sig for hende, fik hun lært en masse god musik.

Inna var et lille livsglad menneske, fuld af sang og godt humør. Jeg holdt meget af at høre på hendes orgelspil, og jeg husker, at da jeg senere i livet kom til at spille violin til hendes orgelakkompagnement, at jeg da kom til at se på hende fra en hel ny side.

I skolen var ^{hjem} som en mor over for de små, hun havde i sine klasser. Der sad i mindste klasse en lille sinke, der hed Rasmus, han kunde absolut ikke følge med. Men når naboens høns kom ind i lærerindens have, så kom Rasmus store chance. Inna sagde til ham: "Nu må du af sted Rasmus, for det er der alligevel ingen andre, der kan gøre så godt, som du." Og den lille sprang af sted, glad og stolt over at her kunde han gøre en indsats.

Intet under, at hun var elsket både af børn og forældre.

Hun tog ofte ind til Århus og besøgte Johanne, og så gik de i teater, så de havde det dejligt. Jeg gik i skole i Århus på denne tid, og jeg var tit med hende, når hun gik i butikker. Hun var altid meget gavmild, hvis der

var noget, jeg gerne vilde have. Det var mine bedste dage, når jeg var hendes gæst lørdag og søndag. Vi holdt meget af hinanden, og vi havde en masse at snakke med hinanden om. Hun gik på husflidskursus, og snart blev jeg udstyret med en snittekniv, og vi kappedes om, hvem der kunde skære den fineste lineal. Der var meget selskabelighed på egnen, navnlig store spisegilder, og det var næsten en given ting, at om lørdagen havde en af de små en seddel med, der indeholdt en invitation. Inna kaldte det ædegilder, og det var ikke uden grund, for den ene søgte at overgå den anden. Der kunde lægges for med kalvesteg og derpå flæskesteg, hvorpå der kunde komme kyllinger. Så fulgte oksesteg, og der var ik-

Inna og Karl i 1911.

ke noget i vejen for, at orgiet kunde slutte med frikadeller. Man havde indtrykket af, at forældrene ikke vidste alt det gode, de vilde gøre for deres lille lærerinde.

Al den glæde varede desværre så kort, for i 1911 skete der en stor ændring i hendes forhold. Hun blev kendt med en hjemvendt amerikaner Christian Munk Sørensen (i 1930 navneforandring til Hermansen). Han var i sin tid taget over for at tjene penge til at købe sin fødegård for. Han fik ganske vist tjent nogle penge, men gården blev nu ikke købt, der var vist noget med hans helbred, der ikke var så godt. Han var en lille snes år ældre end hun,^{x)} men de blev gift i 1912, og Inna fortsatte som lærerinde, så de kunde blive boende i skolen, hvor manden besørgede det huslige arbejde.

Da de levede meget nøjsomt, kunde de gennem årene opspare en lille kapital. I 1930 tog Inna sin afsked, og de byggede en villa ved Framlev korsvej, hvor de levede af deres formue.

x) 1/6/1871 - 15/8 55

Munk

Gudrun

Inna

Så længe Inna var organist, blev hun ved med at dyrke sin musik, men da hun kun havde et ganske billigt og ret dårligt orgel at spille på, tabte hun lysten, og navnlig da hendes mand og søn var ganske umusikalske, hvorefter orgelet endte på loftet.

Ligesom søsteren Johanne havde hun en poetisk åre, hun kunde skrive de nydeligste digte både på jysk og på rigssprog.

Hun var levende interesseret i mit arbejde med slægtsbogen. Hun kunde ikke huske stort af, hvad mor havde gået og fortalt hende, men da hun var en halv snes år ældre end jeg, fik jeg den lykkelige idé at bede hende skrive sine erindringer fra vort hjem i Svostrup, en opgave som hun gik op i med stor iver. Hun satte punktum for sit indlæg ved nytår 1944/45, og et halvt år efter døde hun (kræft).

I disse minder fra sit barndomshjem har hun samtidig givet et fortræffeligt billede af sig selv, hun viser sig som en glimrende fortæller, hun har lune, og hun holder af sine medmennesker. Gennem disse blade vil hun altid blive stående for sin slægt. (130)

1 søn

10 a. Karl Herman Munk Hermansen, f. 2/8 1912.

Landinspektør, fuldmægtig i matrikulsvesenet. 3/1 1946 gift med Grethe Nielsen.

1 søn.

11 a. Olaf Munk Hermansen.

F. 12/7 1950.

9 e. Karl Martin Schaldemose Larsen

f. 1/3 1897.

Student i 1916 (mat-nat). Lærereksamen fra Jelling seminarium 1919.

Havde forskellige vikariater - Århus, Tjæreby, Rudkøbing, Fredericia, Hjørring, Grenå, Århus, hvorfra han blev kaldet til at være enelærer ved Rubjerg gl. skole i Vendsyssel og til kirkesanger ved kirken.^{20/4} 1921 gift med broderen Gudmunds stedatter Gudrun Hornbech, som da var telegrafist.

Der hørte landbrug til skolen, og de holdt køer og havde grise, senere

Karl to lærerinder far
Gravballe skole i 1913.

5. 2.

6.

13.

16.

holdtes hest til køre og ridebrug.

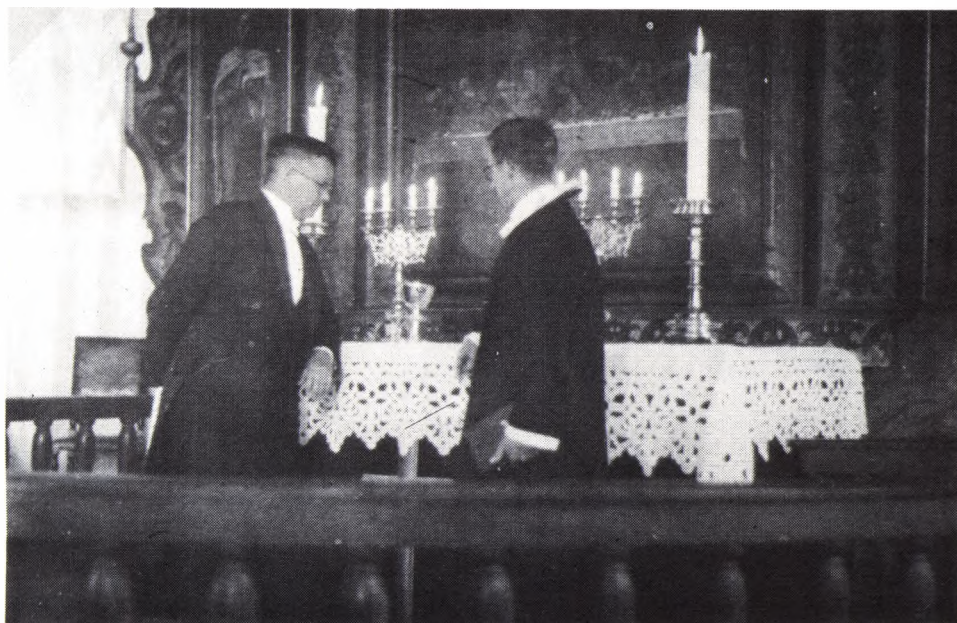
Tog filosofikum i 1926 og begyndte henholdsvis hjemme og i København at læse engelsk og historie med det formål at tage skoleembedseksamen, men måtte opgive det.

1930 lærer og kordegn i Ebeltoft. Faglærereksamen i engelsk 1934. Siden 1939 censor i engelsk ved realskolerne, og siden 1945 medlem af eksamen-kommissionen for præliminærkursus. *afgang som lærer 64. som kordegn 1969.*

Under besættelsen medlem af "Ringens" M.grupper, og i 1945 medlem af byledelsen. Fmd. for Frihedsfondens Ebeltoftafdeling.

Rotarianer, præsident i 1952.

1956 byggede en villa i Ebeltoft med en stor have.

Kordegnen og pastor Steffensen i Ebeltoft kirke 1941.

Afgangsklassen 1954.

1 søn:

10 a. Christian Schaldemose Larsen.

f 7/3 1926 Alumne på "Sølund" Skanderborg.

Foroven : Tys-
kerne rømmer Hotel
Skansen 7. maj
1945. Karl og
"Tobias" står vagt.

Forneden : Villaen
på Munkebakke fot.
ovre fra nabohaven,
som blev købt og
lagt til villaen.

32/8 1941

32/8 1941

8 e. Petra Juliane Dinsen.

1/5 1856 - 17/1 1936.

Min yngste Søster i Sydfyn bor,
 Hun har en Gaard, en temmelig stor.
 Sin Husbond hun fandt, den Gang da Per
 I sin Ungdom fik Poul saa inderlig kjær.
 Et halvt Dusin Børn hun Livet skænked,
 De siden har hende til Hjemmet lænket.
 Gud give, de længe leve maa
 Og tage sig af de mange smaa.
 Dejlige Poder de alle ere,
 Der sikkert vil gøre de gamle Ære.

Som mors slægtsdigt viser, kom hun og moster Petra særdeles godt ud af det med hinanden. Moster besøgte os i et længere tidsrum i Gravballe, og jeg har aldrig hørt noget, der lignede et skænderi imellem dem.

I 1911 besøgte far og jeg Klarninggård. Kusine Jenny fra Odense var hjemme og havde en veninde med, så der var liv i huset. - Da jeg var Lines yngste, stod naturligvis hele gården til min disposition. De havde en salonbøsse, som jeg var meget optaget af. Vi fik købt patroner, og så gik den vilde jagt. Der var imidlertid kun småt med vildt i gård og i have, hvorfor moster i ramme alvor foreslog, at onkel skulde tage mig med ud på en jagttur, - det var jo i juli måned! - Først da Poul i en sagtomdig tone fik fremført, at man ingenting måtte skyde på denne årstid lod hun sagen falde. Men det var kun et øjeblik, hun var rådvild, så fik hun en lys idé. "Du må skyde kokken, så kan vi koge suppe på den i morgen". - Jeg gik øjeblikkelig i gang med opgaven, men skønt de unge piger hjalp som klappere,

kneb det med at få livet taget af kokken, og det hele foretagende begyndte at tage form af dyrplageri, da det arme dyr omsider segnede for de mange kugler.

Det var ikke meningen, at vi skulde være blevet der mere end en enkelt dag, men jeg syntes, der var så dejligt, at jeg tiggede far så længe, at han omsider gav efter, så besøget blev forlænget med en dag. Onkel kørte os over til Brahetrolleborg, og vi havde en dejlig dag. Senere besøgte jeg dem i Odense og i Blommenslyst. Moster holdt meget af, at jeg sang for hende, og hun sagde ofte, når jeg havde sunget en sang for hende: "Hvor du dog ligner din far". -

I 1920 besøgte Viggo Dinsen og jeg Fjellerup skole og så der bedstefars skoleprotokol. Han havde ud for hvert barn skrevet dets standpunkt ved indmeldelsen fx. kan læse, - kan stave, - uvidende, - aldeles uvidende. Der havde vi set, at der ud for Petras navn stod - uvidende.

Senere på dagen besøgte vi moster Petras pigebørn, Jenny og Riborg der var på et eller andet sygehus. I samtalens løb kunde Viggo, der har arvet ikke så lidt af Mbr. Carls skadefryd, ikke bare sig for at plapre ud med, at han havde set, at deres mor havde været uvidende. De spurgte så mig, om det passede, og jeg kunde ikke andet end at bekræfte faktum.

Pigebørnene lod meddelelsen gå videre til rette vedkommende, og resultatet blev, at moster gerådede i det voldsomste raseri. Hun akslede sit skind og tog til Fjellerup, hvor hun jo kun kunde konstatere, at vi havde ret, men hendes vrede vendte sig med stor voldsomhed imod mig. Døtrene havde vist ikke berettet sagen helt vederhæftigt, eller måske fordi jeg var den ældste, - nok er det, - hun kunde ikke tåle at se mig mere.

Mange år senere traf jeg moster i Tønder, men sagen blev ikke berørt. Da jeg fortalte Albert historien, sagde han, at hans datter Margrete havde engang været i Fjellerup og der set den gamle protokol. Da Petra hørte det, blev hun helt irriteret. "Hvad havde hun der at gøre med at gå og snuse i det gamle noget for, osv.", og Albert havde stået ganske uforstående overfor hendes harme, indtil han hørte min beretning.

Petra, Albert og Poul, 1884.

Albert fortæller: Min mor, Petra Juliane Dinsen, kom 1873 i huset hos sin moster Ane Margrethe, som var gift med forpagter Christiansen, Brænderupgård i Gudbjerg Sogn. Her traf hun min far, Poul Larsen, født 25/4 1854 i Ryslinge Lynggård, død 21/10 1931 i Tønder, som efter at have lært landvæsen på Søbysøgård og efter sin soldatertid i garden var blevet forvalter hos Christiansen. De blev gift 2/5 1882 i Gudbjerg kirke, Christiansens holdt deres bryllup, og så flyttede de til Klarninggård, i Krarup Sogn, som fader samme forår havde købt og overtaget.

Han gav 42.000 kr for gården tom og satte selv besætning på den. Der stod 25.000 i I prioritet fra udskiftningen, II prioritet var 6.000 kr., uopsigelige så længe, den forrige ejers enke levede, altså en samlet gæld på 31.000, hvilket slet ikke var så galt, når man tager hensyn til, at der hørte 63 tdr. land til gården, 4½ td. hartkorn. Ca. 10 tdr land var mose med tørveskær, som kunde bringe kontante penge til huse.

De første 10 - 15 år var tiderne nedadgående. Kornhandel hørte op på grund af billig indførsel fra Rusland. Export af levende kvæg til Tyskland blev umuliggjort ved toldforanstaltninger og karantænepåbud (Bismarcks Junkerpolitik). Landbruget måtte stille om. Andelsmejeriet i Krarup og Andelslagteriet i Fåborg i 1894 var far med til at oprette, men tiderne gik ham imod, en kalvekastningsperiode tog næsten modet fra ham i 3 år, og høsten 1892 slog fejl på grund af regn. Kornet spirede på markerne, det var på

grænsen af misvækst. Tvangsauktioner over bøndergårde var i de år legio. Hans egen fødegård kunde hverken han eller hans brødre redde for deres eneste søster. Ingen bank vilde eller kunde i de år låne en bonde penge.

Til held for mine forældre levede den forrige ejers enke til 1901, og hendes arvinger viste sig som fredelige mennesker, da II prioriteten skulde udbetales. Tiderne havde trods alt bedret sig; gården var kommet i ordentlig drift. Da han overtog den, var den og navnlig jorderne meget forsømt.

Det havde været meget slidssomme år for dem begge. Fars ro og samhørighed med naturen hjalp ham over bekymringerne i de år, thi sådanne havde de virkelig. Han tog arbejdet som en velsignelse og ære, - ej trællens usle lod, men frimands kald, - og friere mand har jeg aldrig kendt. Uden religiøse stemninger var hans tro på tilværelsen dyb og ægte - i tillid til arbejdets resultat, når det blev passet med flid og redelighed. Der var trygt omkring ham, som der var over hele hans slægt, så langt, jeg kender den.

1888

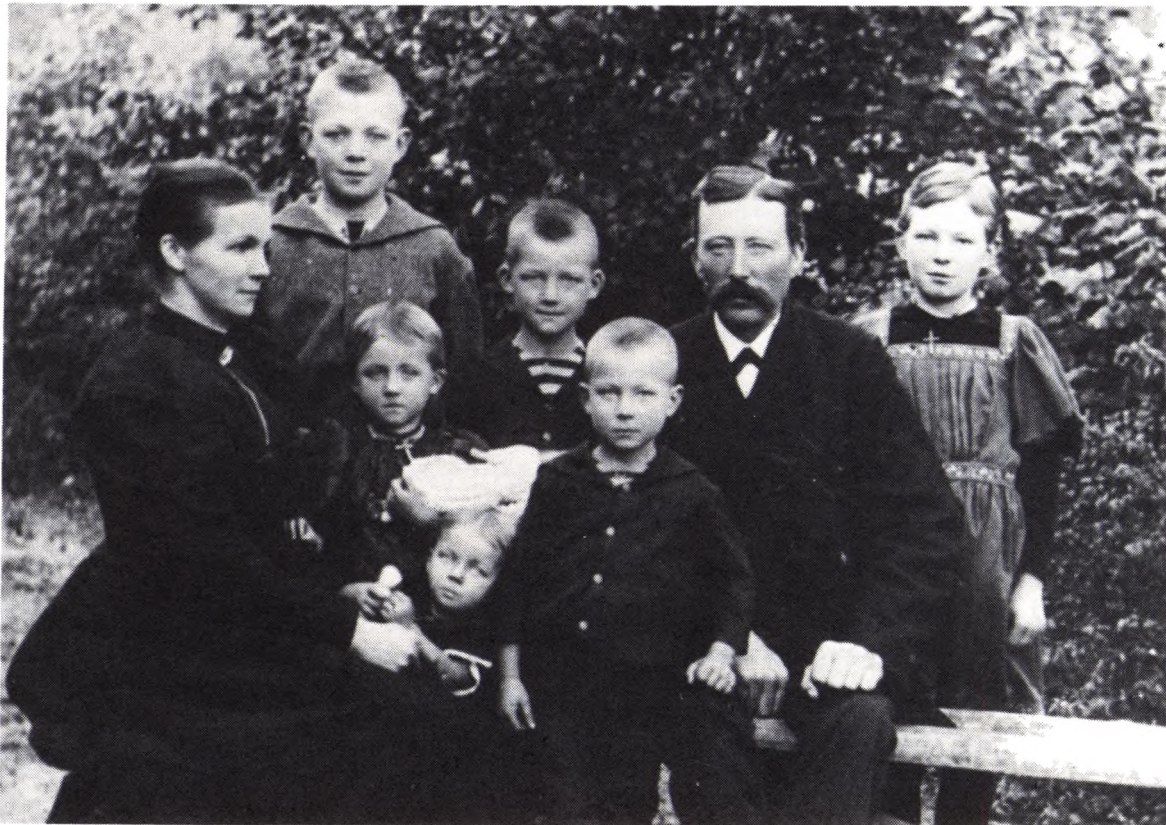
Mor var af gemyt og indstilling hans diametrale modsætning. Hun var et endog særdeles dygtigt menneske, men hun gik ud fra, at dygtighed var en viljesag og forlangte efter sine tjenestepigers skøn overmenneskelige ydelser af dem i forhold til den tilværelse, det var hende muligt at byde dem til gengæld. - Resultatet blev, at hun for det meste - i alt fald ind i 90erne - jævnlige var uden hjælp i huset og gik og tumlede med den ret store husholdning alene. Det oversteg hendes kræfter og hendes humør og sled hendes nerver tynde. - Virkede hun måske til tider inciterende på fars overlegne flegma i ting, som næppe kunde ændres,

så var hans ro på den anden side hende en støtte, når nerverne stod på højkant, og det gjorde de tit.

Jeg husker en søndag formiddag i oktober 1902. Det var regnvejr og havde været længe. Mor var i gang over komfuret, da jeg kom hjem, og hun gav sig med det samme til at lamentere over, at alt deres korn stod på markerne endnu. Far satte ryggen til den varme skorsten og svarede noget om, at det jo ikke var tjenligt på grund af den vedholdende regn. Mor riposterede, at Niels Andersen (naboen på en højtliggende bakke) kørte da korn ind i går. Der faldt nogle flere replikker, og det endte med, at far på sin lunde måde sagde omtrent således: "Det har nu alle dage været således, at hvem, der har villet køre kornet vådt i hus, har kunnet komme til det, men som regel har det også kunnet lade sig gøre at få det tørt hjem, og jeg vil "Søren sprøjte mig" prøve på at få mit tørt hjem endnu en gang".

Det lod sig gøre i 1902 såvel som så ofte før, og de havde nogle ret gode år fra århundredskiftet til verdenskrigens udbrud i 1914 med følgende dyrtid og rationeringsbestemmelser. Så blev det mor uudholdeligt med fremmede folk (min yngste broder forlod hjemmet i vrede efter sammenstød med hende om sin forlovelse). I foråret 1915 var de i København og talte om at sælge. Jeg rådede fra, fordi jeg fra min virksomhed vidste, at jøderne købte alt, hvad de kunde overkomme; men hen på sommeren fik jeg at vide, at nu havde de solgt Klarninggård og købt en villa på Langelinje i Odense. Der var 1500 kv. alen have, far var 61 år og ikke ældet, altså var det ham umuligt at finde beskæftigelse ved dette "landbrug", og skønt de havde planlagt at leve af de 25.000 kr., de fik til overs ved handelen, gik det omsider op for mor, at det var umuligt at leve for de 3-4 kr daglig, hun havde kalkuleret udgifterne til. Hun var i de år på grænsen af sindsyge. (Jeg, K., kan huske, at hun i denne periode engang sagde: "Det ender såmænd med, at vi havner nede på Snarup fattiggård".) -

Efter et par års forløb fik de villaen i Odense solgt og købte en lille ejendom, "Bakkely" i Blommenslyst⁽¹²⁷⁾. Der var 4-5 tdr. land, netop så meget, som de kunde passe uden overanstrengelse. Her havde de sikkert den bed-

Familien på Klarningård, - foråret 1895.

ste del af deres liv. Men det nagede mor, at de havde solgt Klarningård for tidligt og for billigt. Køberen tjente 50.000 kr. på den. Far påstod, når hun ikke hørte på det, - at det var hende, der havde drevet på med salget, og dette skal nok være rigtigt, men han bebrejdede hende det aldrig med et eneste ord.

1927 blev far omtrent blind af stær. En operation skaffede ham vel synet til læsning gennem tykke brilleglas, men afstandssynet og dermed evnen til at arbejde med jord var borte. Mor tabte modet, det hele faldt sammen om dem, og der kom til at se forfaldent ud i hjemmet.

Under disse forhold enedes vi om, at de skulde sælge huset og flytte ned til os i Tønder. Mit ægteskab var da på bristepunktet og havde været det i årevis, men det er en anden historie, skønt min fraskilte kone ynder at fremstille sine eskapader, som om det var mor, der begik dem.

Far levede til 1931. Han døde efter et fald på en trappe i Odense, hvor de på tilbagevejen fra Ryslinge besøgte nogle bekendte. I faldet forvred han en skulder, og den blev bragt i leje, men blodsamlingen kunde det gamle hjerte ikke fordele, og i løbet af et par uger var det slut. - Roligt, som han havde levet, tog han slutningen.

Fra den dag var det faste punkt i mors tilværelse borte. Hun forfaldt til fabuleringen og dagdrømmeri. Hendes sind tog fuldstændig magten fra hende og drev hende ud i egocentricitet som aldrig før. Livets negative side - alt det, hun ikke vilde - optog hende stadig, og tog hun sig sammen til håndarbejde eller andet, vidste hun ingen måde med det. Nat og dag gik i eet for hende.

Da jeg i 1935 af tjenstlige grunde måtte flytte til Åbenrå og på grund af hendes åbenmundethed var nødt til at holde forberedelserne hemmelige for hende, indtil udnævnelsen forelå officielt, blev hun så fornærmet, at hun pure nægtede at flytte med. Det blev et par strenge måneder for min hustru, som hun ellers havde accepteret. - Min søster Jenny tog affære og fik hende med sig til København som en foreløbig foranstaltning. Hun rejste så på gæsteri hos gamle venner den sommer og opholdt sig skiftevis hos Jenny og Augusta. Hos sidstnævnte døde hun 17/1 1936 uden egentlig forudgående sygdom. Hun havde været besvimet nogle gange i sine sidste leveår, og hun var naturligvis noget forkalket, men hendes død var pludselig og følgelig let. - For os, der kunde huske hende fra hendes velmagtsdage, da hun kunde arbejde for to, blev det sørgeligt at se hende ældet og svækket.

På vor opdragelse og videre skæbne måtte mors svingende sind og vilje, som hun satte ind, når noget var på færde, få en afgørende indflydelse. Hun kalkulerede også i dette forhold efter sine egne idéer, og de

vekslede med humøret. - 7-8 år gammel havde jeg ved en slægtnings hjælp fået fat i en farvelade og smurte med farver over borde, bænke og mig selv. Der havde kort i forvejen været malere på gården, og med et udbrud om, at nu lignede jeg en af dem, præsenterede jeg min oversmurt bluse for mor. Dermed blev min skæbne beseglet. Ikke sådan at forstå, at der herefter ikke blev talt mere om det. Nej, der snakkedes højt og bredt. En præliminær-eksamen blev alligevel forberedt, naturligvis i karrikatur, med læsetimer hos vor nabo, som holdt en 18årig pige med en sådan til at læse med sine børn. - Far betroede mig, at han ønskede, jeg skulde se at blive dyrlæge, men forberedelserne hertil blev forsømt. Han havde vel heller ikke udvej til at holde mig i en ordentlig skole, og da spørgsmålet blev aktuelt efter min konfirmation, satte mors energi ind. Hun rejste til Odense og tingede mig i kost og lære for 4 år hos en skolekammerat.

Læretiden på brostenene var hård, hermed menes dog ikke, at jeg led nød eller fortræd, tværtimod, og jeg blev vel en helt hæderlig håndværker; lidt anlæg for tegning havde jeg, og resten var en viljesag. Uden håndværket var jeg aldrig nået så langt omkring i verden, som sket, ej heller havde jeg fået lært at stå ordentligt på egne ben. Jeg var næppe nogensinde kommet ind ved politiet, og min nuværende position vilde jeg i hvert fald ikke have nået uden de sprog- og menneskekundskaber, ungdomsvandreaarene skaffede mig.

Min broder Johannes kom, endnu før han kunde tale rent, ved egne ufor-sigtige ytringer under leg med en klat dejg, til at bestemme den løbebane, der nu skaffer ham en ordentlig tilværelse som mester i en stor virksomhed indenfor bageribranchen i Oslo.

Augusta blev mejerske, men kunde ikke tåle det. Hun ernærer sig som hushjælp i Hellerup.

Jenny havde sans for tegning, særlig heste. Hun blev sat til at male porcelæn i Odense, og hun arbejder stadig med porcelænsmaleriet, men hendes passion,- ja næsten hele liv - er traverbansen, de der optrædende heste og - totalisatorspillet. Det sidste dog afpasset efter økonomisk evne.

Alfred bliver et kapitel for sig. Han blev gående hjemme; det forsøgte at få ham til at lære ordentligt landvæsen, men det mislykkedes - vel nærmest på grund af stedets uegnethed, og i løbet af et par måneder var han hjemme igen. Han gik og blev godt selvrådig og stor i slaget. Var han måske ikke den eneste af os, som var rigtig „gårdmandssøn“? - Hans kæresteri med sin senere hustru passede ikke mor. Hun fik en længere depressionsperiode, og resultatet blev, at han pludselig og uventet forlod hjemmet og tog plads som kusk i en kulforretning i Odense, giftede sig med sin udkårne og senere hutlede sig gennem tilværelsen som arbejdsmand på cyklefabrik, mælkehandler, hønseavler m.m.m. - Konen døde i 1929, og efter den tid har han været rodløs. Deres 5 børn er ganske i proletariat i dag.

Ser man uhildet tilbage på disse dispositioner, kommer mors initiativ umiskendeligt frem i lyset. Far gav efter og lod stå til overfor hendes beregninger, som desværre sjældent viste sig at kunne slå til, fremsprunget som de var i hendes opstemte perioder, hvor hun så de tilværelser, hun planlagde for os, i rosenskær - helt ved siden af virkeligheden. At de ikke blev så mørke, som hun på slutningen af sit liv yndede at fremstille dem, er ikke hendes fortjeneste.

Hun havde det som Paulus. Det gode, hun vilde, fik hun ikke gjort. Men hun handlede sikkert ud fra de bedste motiver og vilde vel navnlig undgå, at vi skulde komme til at "gå og trække i en bondegård", som hun selv.

- Sådan udtrykte hun sig om sin egen tilværelse, og det ligger da nær at mene, at hendes planer var at forskåne os for noget lignende, men hendes sind og temperament kom til at spille så meget ind, at det gik ud over hendes gode vilje.

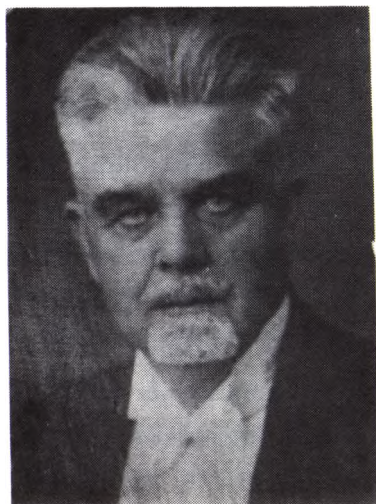
Naturligvis er der mange detaljer til grund for denne karakteristik af mine forældre, som jeg ikke her kan fremføre, men jeg tror nok, at beskrivelsen dækker virkeligheden så nøje, at jeg tør sende den ud. - Vor tilværelse var dog hverken grå eller blottet for etiske oplevelser. De forstod at holde søndag. De var deres venners venner fra de unge år til i deres høje alder, og vennerne svigtede ej heller dem, så længe de levede.

6 børn.

9 a. Lars Emil Fritz Albert Andreas
Larsen.

Født 12/3 1883.

† 20/11 1964

Kom i malerlære i Odense, arbejdede med faget i Tyskland, Schweiz og herhjemme indtil 1909, da han fik ansættelse ved Københavns politi. 1/11 1911 overgik han til opdagelsespolitiet.

Jeg kan huske, at da moster Petra besøgte os i Gravballe, havde hun en avis med, hvor Albert blev meget rosende om - talt. Det var på den tid, da assessor Rump

havde en masse vekselerersager til behandling. Albert kaldtes i avisen for Rumps højre hånd, og han gik under navnet: vekselerernes kammerherre. Petra fortalte, at han og en kollega var blevet sendt ud på en husundersøgelse, det drejede sig om at finde et større beløb stjålne penge. I stuen fandtes bl. a. en harmonika, og Albert, der meget vel forstod at traktere en sådan, greb i overgivenhed harmonikaen og med udbrudet: „Nu skal vi have lidt musik“, tog han fat. Men det var nogle sære lyde, der kom ud af kassen, og da den blev undersøgt lidt nærmere, viste den sig at være stoppet med pengesedler. Der var de stjålne penge. Kollegaen erklærede: "Så heldig har jeg aldrig været".

Han avancerede hurtigt, og den slags er jo sjælden velset blandt kollegaer. Under krigen kom hans sprogkundskaber ham meget til gode, og engang, da han lige stod og skulde ind og afhøre en tysker, skete det, at en kollega kom med en stiklende bemærkning. Albert svarede: "Vil du ikke nok være så rar at gå ind og tage den afhøring i mit sted", hvilket den anden naturligvis ikke kunde.

Senere blev han vagtmester og leder af kriminalpolitiets stationer

i Tønder indtil 1935. Så kom han til Åbenrå indtil 1940, Svendborg til 41. 1/4 1942 udnævntes han til politikommissær, chef for opdagelsespolitiet for Frederiksberg Birk. En karriere med raketagtig fart.

Mens han var i Tønder, var han medlem af byrådet (konservativ) i perioden 1925 - 29, og han vilde uden tvivl være blevet genvalgt, hvis der ikke var blevet gjort et undergrundsarbejde til fordel for en, der stod længere nede på listen.

Han har arvet den brandtske hidsighed og opfarenhed, så det er ikke småting, han kan komme frem med, men kender man ham først og har gennemskuet ham, er man klar over, at det er tomt bulder.

Han var gift med Ellen Therese Jacobsen fra Odense. Hun var en sød lille kone, men hans temperament gik hende efterhånden på nerverne, og forholdene blev ikke forbedrede, da moster Petra fik ophold i hjemmet. Enden blev, at Ellen forlod det hele, og de blev skilt i 1932.

1929 omkom den ældste søn ved et vådeskud, og fader og moder stod ved graven som to fremmede mennesker overfor hinanden.

I Tønder havde han vundet et stort lod i lotteriet og havde købt en stor villa.

Ellen og
børnene.

I 1930 var vi i Tønder på besøg hos en ven, og der besøgte vi Albert, som var særdeles rar imod os og kørte lange ture for at vi rigtig kunde få Sønderjylland at se.

Derefter gik forbindelsen i stå, - indtil 1944, da henvendte jeg mig til ham og spurgte, om han var interesseret i vor slægts historie.

Det var han i allerhøjeste grad, og det var en stor gevinst for mig at få ham inddraget i slægtsarbejdet. Han var 14 år ældre end jeg og kunde således huske meget længere tilbage, men han havde levet hele sin ungdom på Fyn midt iblandt slægten og kendte således mange af den personligt, hvor jeg kun havde hørt lidt om dem. Sidst - og ikke mindst skriver han fortræffeligt for sig, der er både lune og bid i hans beretninger.

Der kom til at gå strømme af breve mellem os, og den iver, han lagde for dagen, bliver tydeligt begrundet i hans gentagne udtalelser om, at han var glad, fordi jeg havde fået ham med i dette her, så han kunde få noget andet at tænke på i denne for politiet så vanskelige tid.

I sommeren 1944 var jeg i København, og nu sås vi igen. Han var gift igen, med enken efter en vejassistent Zonja Schlägelberg Hansen, en særdeles tiltalende dame, fint kultiveret og fornuftig.

Takket være ham fik jeg ting at se, som ellers kun politifolk ser, fx. gennemgik vi Kriminalmusæet og fik at vide alt, hvad der her er at vide.

Politiets fotografiske atelier stod naturligvis til min rådighed, og der blev affotograferet og taget fotostatiske aftryk.

Da jeg var kommet hjem efter rejsen, kom Albert i tanke om, at jeg havde klaget over, at det var ikke til at skaffe plader og kopierpapir. Derfor ankom der en "gavepakke" fra Frb. politi med masser af den slags, så jeg var helt overvældet.

En dag, da vi gik tur i København, kom vi ind på spørgsmålet modstandsbevægelse, og da jeg vidste, at alle vore betjente var med i bevægelsen, kom jeg til at sige til Albert: "Ja, du er vel også med i noget af den slags", men jeg skal love for, at jeg fik noget andet at vide.

Aldrig i verden skulde han have noget med Englænderne eller Christmas Møller og deres sabotage at gøre. Han agiterede så stærkt imod sabotage "at henne på stationen tror de vist, at jeg er nazist "

Jeg trak skyndsomst alt, hvad der hed følehorn tilbage, og sagen blev ikke oftere berørt.

19. september kom slaget mod det danske politi. Alberts station blev overfaldet af tyske soldater, og Alb. selv blev ført til Kvæsthusbroen, hvor skibet lå, men da det blev oplyst, at nogle af dem var over 60 år, fik de pågældende lov til at gå.

Albert var meget nedslået, han forfattede en længere rapport, som han sendte til mig og bad mig grave den ned i min have. Senere tog han til Hågerup på fyn, hvor han sad og afskrev oldefars Skoleprotokol, som jeg fik en afskrift af.

Så kom befrielsen, og vi var i fuld gang med vort lille private arbejde. Der kom brev fra Alb., at han var taget til København og var i fuld gang med politiarbejdet.

21. juli sprang bomben, politikommissionær Alb. Larsen, Frederiksberg var sat fra sin tjeneste. Det skyldtes bl. a. medlemskab af D.N.S.A.P.- Vi vilde hverken tro øjne eller øren. Albert, familiens stolthed, den der var nået højest op af os alle.

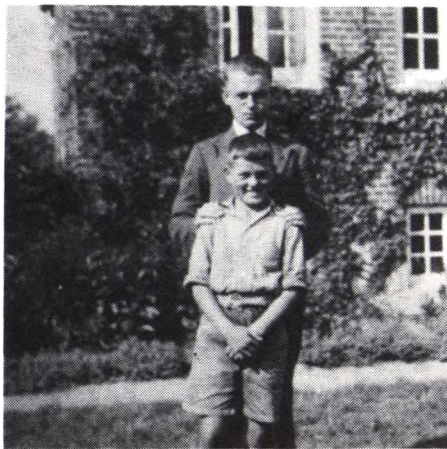
Men det passede godt nok. Der kom brev fra Zonja, hun forklarede, at det var en god ven af Albert, en nazist, der havde overtalt ham til at melde sig ind i partiet. Alb. var en tid på Oringe, men det hjalp ikke. Han blev fradømt sit embede, dog beholdt han sin pension. (Kopieret 12.6)

Senere skrev han til mig, at han gerne vilde blive med i slægtsarbejdet, det blev dog aldrig til stort. Vi blev dog ved at holde forbindelsen vedlige til hans død.

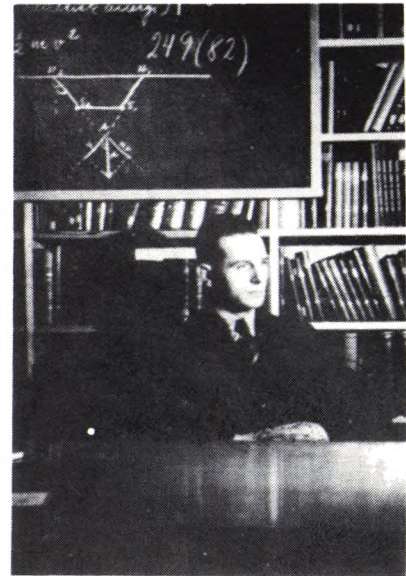
Jeg syntes, det var en særlig hård behandling, han fik, når man sammenligner med de danske officerer, der gik ind i Wehrmacht. - Det må dog her siges, at officererne var blevet stærkt opfordret dertil af deres overordnede og forsvarsministeren, men der vides ikke noget om, at der var nogen overordnede, der havde opfordret Albert til noget som helst i den retning.

Frits.

Uffe og Werner.

Poul Larsen.

Birgit og hendes mor.

10 a. Frits Larsen 6/3 1910 - 25/10 1929.

Skovfogedelev ved Stenderup skovdistrikt ved Kolding.
Omkom ved et vådeskud.

10 b. Poul Larsen f. 2/3 1911.

Student fra Tønder statsskole 1930. Lærer 1933.

Gymnastiklærer ved Tønder seminariums øvelsesskole.

Såredes hårdt ved det engelske bombardement 11/7 42. Sygemeldt 1 år. 10% invaliditet. Gift 7/4 1936 i Tønder med Edith Margrethe Jørgensen, der omkom ved bombeangrebet sammen med deres lille datter.

Poul gift anden gang 1945 med Emmi Neven. (i dette ægt. en datter 11 b. Inge Marie f. 23/9 1947.)

11 a. Birgit Larsen, 4/1 1939 - 11/7 1942.

Moder og datter blev begravet 15/7 1942 i Tønder.

I Politiken læstes 16/7:

Tønder, onsdag. - " Atter i dag vajede flagene på halv stang over hele byen. I eftermiddag bisattes to af ofrene for bombeulykken, fru Edith Larsen og hendes lille 3årige datter Birgit.

Et mægtigt følge var mødt op, der var vel et lille tusinde mennesker forsamlet på sygehusets græsplæne omkring de to bårer, ved hvilke Sct. Georgsgildets fane paraderede. Det er den største jordefærd, der nogen sinde har fundet sted her i byen.

På kirkegården trådte efter jordpåkastelsen Alb. Larsen hen til den åbne grav og udtalte dybt bevæget:

"Fra min store dreng, for hvem hele verden faldt i grus i lørdags, og som ikke selv kan være til stede i dag, skal jeg overbringe det store følge en hjertelig hilsen og sige tak for deltagelsen". - Højtideligheden sluttede med verset:"Så

rejse vi til vort Fædreland". (114)

10 c. Margrethe Larsen f. 11/8 1912. Gift med sin fætter Carl Jacobsen, chauffør og vognmand. Utterslev Torv 20.

11 a. Uffe Jacobsen f. 28/6 1946.

10 d. Uffe Larsen 10/12 1915 - 8/1 1945.

Student fra Tønder statsskole 1933. Kontrolassistent.

Var en ægte Brandt, hvad angik hidsighed. Fuldstændig fri for hæmminger, kunde geråde i det vildeste raseri. Giftede sig med sin 22 år ældre moster Johanne, hvilket ægteskab dog blev opløst. Kommunist, gik med liv og sjæl ind i frihedskampen.

9/1 1945 skrev Albert til mig: I dag har jeg fået at vide, at min søn Uffe er død sidste nat på et hospital i Københ. Nærmere oplysninger foreligger ikke, og jeg tænker nærmest, at det er en naturlig død. Skønt han var kommunist, er der ikke nævnt noget om, at han har været i skyderi.

Han var det bedste hoved blandt mine børn, men han brugte sin forstand bagvendt. - Han lod sig fuldstændig lede af sine lidenskaber, og han sagde de frygteligste ting til sine nærmeste. - Han havde nu i over tre år intet fornuftigt arbejde haft - bare politik og dertil negativ politik. -

Han blev faktisk jaget til døde af tyskerne. Blev bisat fra Søndermarkens krematorium 11/1 45, urnen blev nedsat i de navnløses plæne, lige vest for bygningen.

10 e. Werner Larsen f. 6/4 1922. (127)

Handelsuddannelse i Åbenrå eddikefabrik. Bestyrer af Vestergades mølle i Svendborg.

Gift med Ida Rasmussen. 2 døtre.

11 a. Margit f. 13/3 45 - 11b. Ellen Margrethe f. 48.

- 9 b. Metha Augusta Juliane Dorthea Margrethe Larsen, f. 4/4 1885.
Lever ugift i Hellerup, Strandparksvej 20, beskæftiget med kogning og anden huslig virksomhed.

- 9 c. Harald Theodor Johannes Larsen, f. 6/5 1887.
Blev bagersvend i Odense. Udvandrede 1908 til Norge, norsk statsborger 1918.
Siden 1908 har han arbejdet i firmaet Hansen og Co. i Oslo, hvor han de sidste 25 år har været værkfører. Det er bageri og brødfabrik i stor stil.

Gift i Oslo med Roma Frandsen, f. i Fåborg 14/5 1887.

Det er yderst lidt, jeg kan meddele om min fætter Johannes. Albert har ikke skrevet noget om ham, og hans udlændighed har gjort, at der ikke har været samkvem mellem os. Den eneste gang, jeg var sammen med ham, var ved min søster Julies begravelse, hvor både han og Roma var med.- Han gjorde et yderst stilfærdigt indtryk, han var elskværdig og lod til at være uhyre rar. Og det samme gælder hans kone. De har altid været uhyre gæstfri over for dem af familien, der har aflagt besøg i Norge.

5 børn i ægteskabet.

- 10 a. Lilly Roma Larsen f. 9/3 1912 i Oslo.

Indehaver af "Vestheims Broderi" i Oslo.

- lo b. Ruth Petra Johanne Larsen f. 10/9 1914 i Oslo.
19/12 1942 gift m. assurandør Arved Edmundsen Ahnfelt (f. 8/6 1913 i Norrviken, Sverige).
Bor: Stationsvægen 6, Norrviken. 1 barn.
11 a. Ejvind Ahnfeldt f. 11/2 1944 i Norrv. Sverige.
- lo c. Eivind Kristian Larsen f. 4/5 1917 i Oslo.
Møbelpolstrer, tapetsermester i Oslo. 1950 gift m. Margrete Fekene, en odelsbondedatter fra Hemsedalen. En stor gård på mange Mål= ha. Det meste ligger over trægrænsen og bruges som sætergræsning for geder i hundredtal og kvæg i snesevis om sommeren. Kun 5% er dyrkbart, men der er meget laksevand og skovbrug. Hendes brødre har slået sig på turistpension, der er vidunderligt derude.
- lo d. Erik Ørnulf Larsen 16/11 1919. Bagermester i Skien.
- lo e. Per Arne Larsen 21/6 1921 - 7/11 1947 (Polio).
Tapetserermester. G. m. Gerd Sandland.
1 datter.
11 a. Grethe Larsen 6/10 1945.

9 d. Hans Jacob Alfred Larsen f. 4/8 1889.

Albert har allerede omtalt ham. I 1913, da jeg var på Kl-gård, nævnede moster ham og sagde: "Han er såmænd kun almindelig arbejdsmand, sølle dreng." Så bruddet med ham er altså gået hende nær.

Under besættelsen var han marinevægter, og Alb. fortalte mig om, at han havde været ude og præsentere sig i den flotte uniform, men han har ikke fortalt mig, hvor meget den bedrift senere blev takseret til.

Han har boet i Århus, og sidst i Framlev, hvor han har ernæret sig som skærsliber.

I^o gift med Ane Marie Rasmussen Skov 1885 - 15/9 1929
6 børn

II° g. m. Nina Andersen 1 barn.

1o a. Agnete Larsen 27/11 1910 g. m. lagerforv. Arnold Sørensen
2 døtre.

1o b. Inger L. 8/9 1912 gm. hmd E. Mikkelsen, Agersted, Vends.
1 datter.

1o c. Erhard L. 30/11 1913. Bybud. gm. Viola Knudsen. 2 døtre.

1o d. Astrid L. 17/2 15. gm. skovarbejder K. Bastkjær Hansen,
Brobyværk, 4 børn.

1o e. Svend , chauffør i Århus, gm. Gerda. Senere civilflyver.

1o f. Åge , chauffør i Odense, gm. Inga.

I andet ægteskab

1o g. Ole Larsen 22/10 1940 .

Augusta.

Jenny.

Alfred.

Petra.

Poul.

Riborg.

1905.

9 e. Jenny Andrea Georgia Larsen f. 28/1 1892.

Porcelænsmalerinde. Var ansat på Møllers porcelænsmaleri i Odense, hvor fru Møller (f. Jenny Hansen), var hendes nære veninde, Senere ansat i Holst & Knudsens fabrik i Lyngby. Var en overgang gift med en forvalter Daa Andersen, men ægtesk. senere opl. Hendes passion er - traverbanen.

9 f. Laura Riborg Astrid Methea Larsen. 12/12 1893 - 16/9 1926.

Som 12års pige var Riborg i huset hos min søster Julie, der da var lærerinde i Holmstol, og da var hun tit ovre hos os i Svostrup, men jeg har ikke noget tydeligt indtryk af hende fra den tid. Jeg traf hende først igen som voksen kvinde i 1918 i Blommenslyst. Da var hun blevet sygeplejerske, og hun vilde gerne lade sig drille med, at hun sværmede for reservelæger.

Hun var en overmåde sød og naturlig ung pige, der vilde være blevet en fortræffelig husmoder.

Vi opdagede, at vi havde en fælles interesse, nemlig poesi, og vi havde mange samtaler om dette emne, hvor vi læste højt for hinanden af alt det smukke, vi havde fundet.

Af moster Petras børn forekom hun mig at være så langt den mest interessante såvel som den mest sympatiske.

Nogen tid efter blev hun ansat på Nakkebølle Sanatorium, og her blev hun smittet med TB. i 1923, og hun døde tre år efter.

Hun havde en poetisk åre, og i 1920 skrev hun følgende lille digt om sit barndomshjem Klarninggård, og til minde om min kære kusine vil jeg tage det med her.

1. Det gamle Hjem med fire lave Længer
med Straa til Tag, og Døren lidt paa Klem.
Det er den Plet, hvorved mit Hjerte hænger
den gamle Gaard, det er mit Barndomshjem.
2. Der saa jeg Fader gaa og fodre Grisen
med Spand i Haand, lidt bøjet og lidt træt.
Og Klokken fire vented vi Avisen,
naar Posten kom, gemytlig og adræt.
3. Og Moder gik og vandede sin Myrte,
den hun i Pleje af Augusta fik.
Og snart i Marken, snart som Gaasehyrde,
og snart i Mosen mange Trin hun gik.
4. Det gamle Hjem forlængst blev Hjem for andre,
men tabte aldrig dog sin Poesi,
og naar paa Langfart mine Tanker vandre,
de standser ved den svundne Barndomstid.
5. Og Tanken dvæler ved den gamle Have,
hvor Tujatræ og Nøddebuske gro,
der hvor det engang var min Lyst at grave,
og der, hvor Pablos Lig blev lagt til Ro.
6. Og med et Smil jeg mindes Grevens Mose,
som Barnefantasiens bedste Ven.
Vi samlede Lyng og ~~plukkede~~ Nøkkerose
og hentede mangen Gang to vaade Ben.

7. Og stadig dukker Minde frem med Minde,
jeg husker Egen og de store Sten.
Ja, kunde Barndoms Land jeg atter finde,
og havde jeg mit gamle Hjem igen.
-

4. 1915.

8 f. Niels Peder Dinsen, 22/4 1858 - 19/3 1913.

En yngre Broder, der ogsaa er hjemme,
 formaar aldeles intet at glemme;
 har nogen forglemt en Mærkedag,
 han flux udreder den hele Sag.
 I Fald han sit højeste Ønske naar,
 forlader han først sit Hjem paa Baar.

Med hensyn til evner var han sinke. Han gik hjemme i Rødegård til den blev solgt, og så kom han på sognerådets foranstaltning til Brejning ånds-
 svageanstalt, hvor han døde. Mor hævdede altid, at det var synd mod Peder.
 "Sofie kunde have ladet være med at sælge Rødegård, så kunde han godt ha-
 ve gået der og gjort nytte for føde og klæder, han var jo så skikkelig og
 gjorde aldrig en kat fortræd".

Albert fortæller om Rødegårds sidste dage: „Markerne blev ikke
 passet ordentligt. Renterne havde de svært ved at få betalt. Christian var
 syg, og med Peder var det sløjt bestilt; især hvis han skulde sætte sig
 selv i gang, var han helt umulig, og hvem kunde få ham til at bestille no-
 get. Han kunde falde i trance og stå og stirre gennem et gammelt glaspris-
 me i timevis og fryde sig som et barn over de skønne farver, der kom frem
 i en sådan indretning. - Jeg har selv oplevet sådan en samtale med ham på
 bakken syd for gården en sommerdag i 1897."

I 1912 var Julie og jeg på cykletur ved Vejle og aflagde da Peder et
 besøg. Det var lørdag eftermiddag, og da vi kom ned til kontoret, stod der
 en flok alumner og ventede på at hæve deres ugentlige 25øre. Nogle stod
 og pressede på for at komme til først, andre var mere tilbageholdende.
 Pludselig sagde Julie: "Der står Peder Dinsen". - Han var mellem de tilba-
 geholdende.

Efter at have fået hilst på os, blev han sendt ind for at komme i ud-

gangstøjet, og det varede ikke længe, inden han præsenterede sig igen. Han havde noget svært gråmeleret tøj på, og på hovedet havde han en slags kludehat. Han havde den typiske dinsenske firskårne skikkelse, ludende holdning, grå ansigtsfarve og lange grå skægstubbe, (der havde vel ikke været tid til at barbære ham). Håret var gråt og maskinklippet. Han gjorde et mere "gammelt" indtryk, end hans 54 år berettigede ham til.

Vi kom op på hotellet og fik kaffe, mens jeg sad og undrede mig over hans appetit. Hans tale undrede mig også, den drejede sig udelukkende om Fjellerup og om Rødegård. Han fortalte om den og den, at han var en stakkel, og han udtalte det ord så underligt, at det sidder mig i øret endnu. (Sta^lka el, med stærkt tryk på ka.) - Det blev efterhånden til mange, der var Sta^lkael, det har sikkert været et mindreværdskompleks, der her fik afløb. -

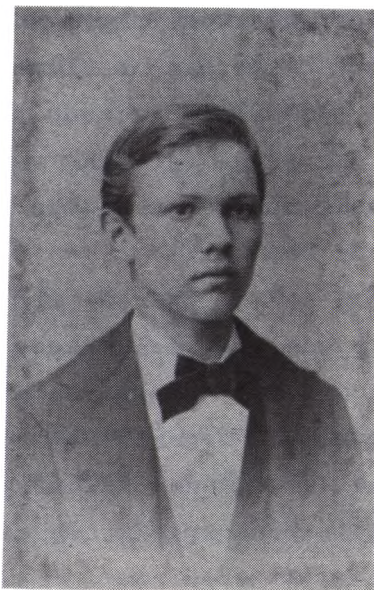
Han viste os en prøve på nogle knive, han lavede. Det ene blad var der savtakker i, men den praktiske anvendelse af det, kunde jeg ikke fatte.

Han gjorde absolut et dannet og velopdraget indtryk.

Da Julie og jeg var ude på en heldagstur, havde vi en stor madpakke med, og det, der var tilbage, fik Peder, som straks tog fat. Men der har alligevel været for meget, for i det indsatte brev til fader, kan man se, at der har været en "dagen derpå".

Når man læser det brev, undres man egentlig over den delikatesse, han udviser. Det er ikke noget tiggerbrev, han beder ikke om penge, selv om man jo nok forstår hans mening.

Han nåede dog ikke at få Fyen at se, idet han døde i 1913.

8 g. Carl Johan Frederik Dinsen.

19/4 1861 - 22/3 1930.

En broder jeg har, som er sjælehyrde,
af dem, der er menigheden til byrde.
Ved vuggen hans virken blev beslut,
men ofte siden det er fortrudt.
Af de seks børn Vorherre dem skænked,
han atter de tre har til sig hentet.

En typisk Dinsen i det ydre, lille, firskåren, meget kraftigt bygget, det svære hoved var anbragt umiddelbart på kroppen uden meget antydning af hals.

Han var en højtbegavet mand, der havde sat sig ind i meget, navnlig sprog og historie. - Af sind hørte han til på brandtsiden, stokkonservativ, hidsig, gik aldrig på akkord. Glimrende hukommelse, hurtigt overblik og evne til hurtigt at finde frem til det centrale i en sag.

Student fra Odense Katedralskole, cand. theol. (som sådan ses han på ovenstående billede). En kort tid var han kapellan i Maribo, hvorfra han blev kaldet til sognepræst i Vang-Torup sogne i Thy, og han tiltrådte sit nye embede 3/6 1887. - Til præstegården hørte ca. 85 tdr. land af Danmarks bedste jord, og i en årrække drev han selv gården. Til at styre huset havde han først sin moster Mette Kirstine, senere blev han gift med Magdalene Carstensen, (15/8 1893), hun var datter af herredsfuldm. Magdalous Carstensen, Bogense, og hun var meget yngre end han.

Efter nogle års forløb blev præstegårdsjorden forpagtet ud, men

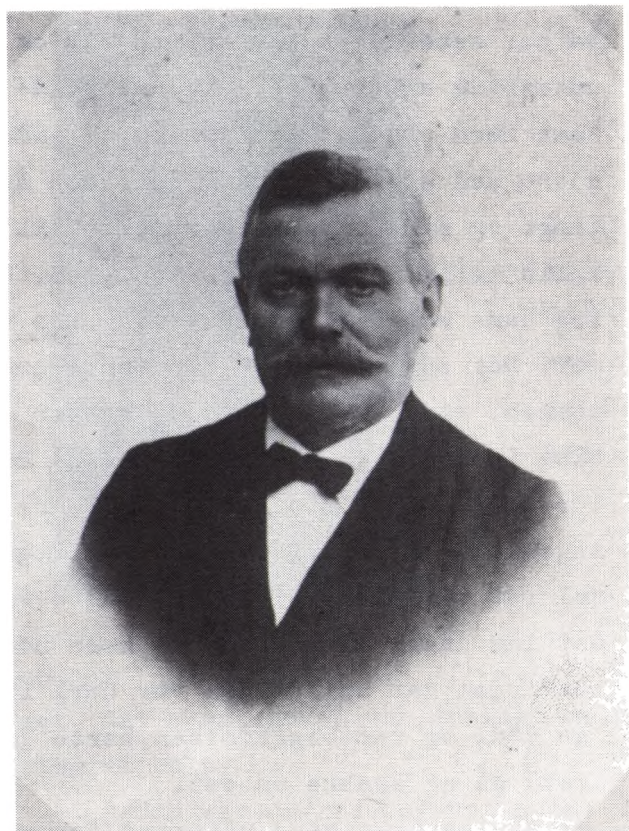
han tabte ikke interessen for den. Da der senere fremkom et projekt om udtørring af Vang sø, gik han voldsomt imod planen. Han fik nogle lods-ejere med sig, og så begyndte den årelange og dyre proces, der førte til splid mellem ham og hans menighed, der tog hans velstand og ødelagde hans humør. Det endte med, at han tabte processen, søen blev udtørret, og der blev indvundet et husmandssted på 20 tdr land. - Men dum havde mbr. Carl ingenlunde været, for han fik alligevel ret til sidst. I 1930 trængte vandet ind under dæmningen, så hele udtørringen var spildt. Da var Carl lige død, og ved begravelsen hørte jeg folk gå og snakke om det.

"Den gamle præst havde alligevel ret, vi skulde ikke have udtørret den sø".

Al den spekulation over søen gjorde, at han ikke kunde sove om nætterne. Sommernætterne tilbragte han med at gå ude i haven, og om vinteren sad han inde i stuen. - Når vi unge havde været ude til bal og kom hjem ved 4 tiden om morgenen, var stuen en tæt tåge af tobaksrøg, og i den amerikanske gyngestol sad Mbr. Carl og var vældig oplagt til at høre et referat af vore oplevelser.

Om dagen gik han gerne op og ned ad gulvet i spisestuen, op og ned, - time efter time, når han da ikke læste eller lagde kabaler. Engang midt på formiddagen gik han hen til køkkendøren, åbnede den og råbte derud : "Magda, hvad skal vi have til middag? "

Når han så havde fået besked, vandrede han videre, mens han bakkede på sin halvlange Weichelrørspibe. Af og til gik han hen til den amerikan-

ske gyngestol, og uden at se sig for, lod han sig dale ned i den - ned på katten, der havde sin yndlingsplads her, og gerne lå og sov, og som nu skreg op i sin jammer. - Carl lettede så lidt på sit svære korpus, stak en arm ind under sig, halede missen frem og smed den ned på gulvet, hvorpå han lod hvilen falde på sig.

Oppe i heden havde han en del bistader, som han selv passede. Det gav så meget, at han kunde få sit tobaksforbrug betalt, det stod ham ellers i 400 kr. årlig - før første verdenskrig. Hans pibe blev sjældent kold, det skete kun, når han spiste eller sov. Han

havde haft nikotinforgiftning 3 gange.

På sin ene kind havde han et ar, der stammede fra et haglskud. - Der var klapjagt i en af de store plantager, og en af jægerne så noget bevæge sig henne for enden af en brandlinje. Han gav ild, og der lød et mægtigt brøl. Det var sognepræsten, der var blevet skudt! - De brave jægere - nogle sagførere og grossererere fra Thisted, blev hede om ørerne, men mbr. Carl tog situationen med overlegen ro. En af deltagerne kørte ham til læge, hvor haglene blev pillet ud, og da de kom tilbage, traf de det øvrige jagtselskab i en nærmere aftalt kro. I deres glæde over at være sluppet så bil-

ligt fra den ubehagelige kendsgerning, at man på klapjagten bl. a. havde nedlagt en præst, gjorde de brave jægere alt, hvad der stod i deres magt, for at han skulde få en aften ud af det. Der blev spist og drukket, der blev fortalt historier og spillet kort, og det lystige selskab fortsatte til langt ud på natten. Omsider brød Carl op. Da han stod i døren, vendte han sig om mod selskabet, slog ud med hånden og sagde: "Mine herrer, denne aften har været den skønneste i mit liv".

Hjemmet var meget spartansk møbleret, det meste af det, der stod i deres stuer var gaver fra beboerne til deres sølvbryllup eller jubilæum. Magda var en meget dygtig klaverspiller, men de nåede aldrig så vidt, at hun fik et klaver. I deres velmagtsdage havde de holdt landauer og de omgikkedes herregårdsfolk, men det fik ende. Økonomi var ikke deres stærke side. Carl kunde også godt lide et glas god vin. Jeg husker, da jeg så ham for første gang, det var ved mors begravelse, - han var inviteret ned for at kaste jord på mor. Da mødte han op med en halv flaske rødvin stikkende op af jakkelommen. Jeg husker tydeligt mine store søstres indignation ved dette syn.

Jeg har tilbragt flere ferier i Vang præstegård, og et herligere sted kunde vel næppe tænkes. Der var en stor have med masser af stikkelsbær og anden frugt. Der var valnødder, ja sågalt en vinranke havde Carl plantet, men druerne kunde ikke modnes.

Vi havde fuldstændig frihed til at gøre, hvad vi vilde; om sommeren badede vi i Vanded sø eller i Vesterhavet, og om efteråret gik vi på jagt i klitterne og på heden. Blot to ting skulde passes: spisetiderne og så gudstjenesterne.

Der var to kirkelige retninger i sognet: missionsfolk og gruntvigianere. Carl var højkirkelig, og da han ikke havde det med at dreje efter vinden, blev han ved med at være højkirkelig. Men det satte jo unægtelig sit præg på kirkebesøget - det var en hel tragedie.

Der kunde være to eller tre, somme tider var der kun een kirkegænger, en høj, rødhåret mand. Når det skete, bad vi så mindeligt, om der ikke kun-

de blive messefald, og Carl var ikke uvillig. Men den rødhårede erklærede, at prædikenen var lige god, enten der var mange eller få i kirke. Der var altså ikke noget at stille op, og med et suk begav præsten sig op i koret for at messe ud over den tomme kirke.

Som tiden gik, kunde det ikke undgås, at han blev sløvet af, at ingen gad påskønne hans arbejde, og jeg tror bestemt ikke, han forberedte sig stort på sine prædikener. Jeg husker engang, at han stod på prædikestolen og var begyndt på at læse dagens tekst op, da Ernfred pludselig løftede armen med salmebogen og gav et udråb fra sig. - Mbr. Carl ligesom tog sig i det, men derpå bladede han skyndsomst hen til det rigtige sted i tekstbogen, eller rettere - hen til den rigtige søndag, - og så fortsatte han uanfægtet sin oplæsning.

Hans optræden på prædikestolen var uheldig. Han lavede de særeste grimasser og ansigtstrækninger, så det kunde helt forstyrre ens andagt. Da derfor menighedsloven kom, var det forbi med hans chancer for nogensinde at blive forflyttet. De sad 33 år i "denne udørk", som Magda udtrykte sig.

Men det var sørgeligt, for han kunde holde en god tale.

Som jeg andetsteds har fortalt (Brandtbogen), skyldes de første oplysninger til slægtsbøgerne ham, han havde en fin hukommelse, og jeg har altid haft den glæde, at alt hvad han har fortalt mig, har været 100% rigtigt.

Han blev aldrig træt af at indskærpe, at man skal holde digt for sig og historie for sig. Man må ikke blande de to ting sammen - ikke noget med Ingemann.

Under et af mine besøg var han meget optaget af Goethes Faust, og han lærte mig, hvad kvintessensen af bogen var. Mefisto skal bare få Faust til at sige: "Verweile nur du schöne Augenblick", og hvis han får held til det, skal Faust høre ham til.

En dag stod jeg og kiggede på illustrationerne i Napoleons: Memorial de Sainte Helène, på originalsproget, og da han så det, gav han sig til

at eksaminere mig i fransk, (jeg gik i gymnasiet dengang), og det viste sig, at han kunde oversætte det flydende, hvilket langt fra var tilfældet for mit vedkommende. - Følgen var, at hver formiddag, når jeg viste mig, blev jeg anmodet om at komme ind i hans studereværelse, hvor Napoleon lå parat, og det morede ham vældigt at hegle mig ordentligt igennem, og jeg slap ikke, før jeg havde fået mindst to timer i fransk. Det morede imidlertid ikke mig, der syntes, at det var en kedelig måde at holde ferie på. Og navnlig syntes jeg, at det var uretfærdigt mod mig, da hans egne drenge ikke skulde tage del i det. - Det var først da jeg kom i skole igen, at jeg opdagede, hvilken tjeneste, han havde gjort mig, for både min lærer og jeg undredes over, at jeg pludselig var blevet så dreven til at oversætte fransk.

Bror.

Viggo, Karl, Carl

Magda,

Helga, Ernfred.

Julen 1915.

Det var en spas at diskutere med ham, han var yderst tolerant og reagerede ikke overfor selv de krasseste meninger. Om søndagen kunde han så mere sig med at tage nogle af mine kætterier frem og imødegå dem, og her var jeg afskåret fra at kunne svare. *da han jo stod på prædikestolen.*

Ved hans begravelse oplevede jeg at se Vang kirke fuld af mennesker. Det var, som om menigheden fortrød sin tidligere holdning og nu vilde indhente det forsømte. Den satte en smuk sten på hans grav.

I sin tale over mbr. Carl karakteriserede provsten ham som en re- delig mand, og det passer.

Jeg vil altid mindes mbr. Carl som den hyggelige gamle præst i læ- nestolen; - han sad og hørte tålmodigt på mig, der gik op og ned ad gul- vet og som en anden Erasmus Montanus docerede mine uforgribelige meninger, mens han roligt sad og røg på sin pipe og med et lunt smil lod ungdommen rase.

7 børn i ægteskabet.

9 a. Andreas Dinsen, 18/5 1894 - 5/1 1901 .

9 b. Christian Ernfred Dinsen, f. 9/5 1895.

Kom til at lære landvæsen, og han vilde så gerne have væ- ret ind på landbohøjskolen og få lært noget rigtigt, men der var noget, der hed Vang sø, så det kunde der ikke blive råd til. Han blev så forkarl på Rosvang, og senere fik han forpagt- ningen af Vang præstegård, dvs. af de ca. 16 tdr. land, der var tilbage efter udstykningen. Så længe faderen levede, kunde det nok gå, men da der kom ny præst, var det slut med Ernfreds for- pagtning. Var en tid arbejder på elektricitetdværket i Thisted, senere har han fået noget landbrug igen.

Gift med Hilda Petersen.

6 børn.

lo a.	Knud Dinsen f.	18/2 1926.	Kok.
lo b.	Svend "	5/6 1927.	Mekaniker.
lo c.	Aase	13/1 1930.	
lo d.	Tove	10/5 1932.	
lo e.	Hans	11/12 35.	
lo f.	Ulla	1/9 1940.	

9 c. Udøbt pige. F. 9/11 1896 + 13/12 s. å.

9 d. Helge Dinsen 20/11 1897 - 6/1 1901.

9 e. Viggo Dinsen f. 25/7 1900.

Det var hele tiden Viggo, der var min legekammerat, når jeg var i Vang på ferie. Han skulde læse til lærer, men blev dårligt forberedt af læreren i Vang. Derfor kunde han ikke komme på Jonstrup, som han meget gerne vilde, men kom på Jelling, hvor jeg da gik i III klasse. Det var navnlig matematikken, det knob med, og ved at tage mig af den sag, fik jeg lejlighed til at gøre gengæld for den gæstfrihed, jeg havde nydt i hans hjem.

Senere skiltes vore veje, jeg fik brev fra ham, da hans fader døde, og vi traf så hinanden ved begravelsen. Er lærer i Ørding på Mors. Er en meget dygtig skakspiller, han har været med i mange turneringer.

G. m. Ellen Krarup, en lærerdatter fra Mors. 6 børn.

lo a.	Carl Krarup Dinsen	f. 16/9 1927.
lo b.	Morthen " "	10/10 1929 - 14/3 1931.
lo c.	Finn	23/2 1932.
lo d.	Inge	18/4 1934.
lo e.	Lene	2/5 1935.
lo f.	Bernt	15/5 1940.

- 9 f. Helga Dinsen 26/6 1902 - ca. 1945.

Gik hjemme og fik ingenting lært. Præstefrøkenen sad og ventede på frieren, der ikke kom. Efter faderens død boede hun hos moderen i Thisted. Senere på nerveklinikker. Søvnløshed - mange piller, hvilket undergravede hendes helbred. Hun havde det ikke ret godt i de sidste år.

- 9 g. Bror Dinsen 10/6 1906 - ca. 1914.

Fra mit første besøg i Vang i 1913 husker jeg tydeligt denne lille dreng. Han var en ualmindelig tiltalende lille fyr. Han var højt begavet og gjorde indtryk af at ville blive en personlighed. Ved et uheld faldt han ned fra et træ og slog hovedet, og året efter døde han. Navnlig Magda tog sig det meget nær, det var også synd for dem, for han var så langt den mest tiltalende af mbr. Carls børn.

8 h. Anna Octavia Dinsen 24/8 1865 - 16/9 1865,

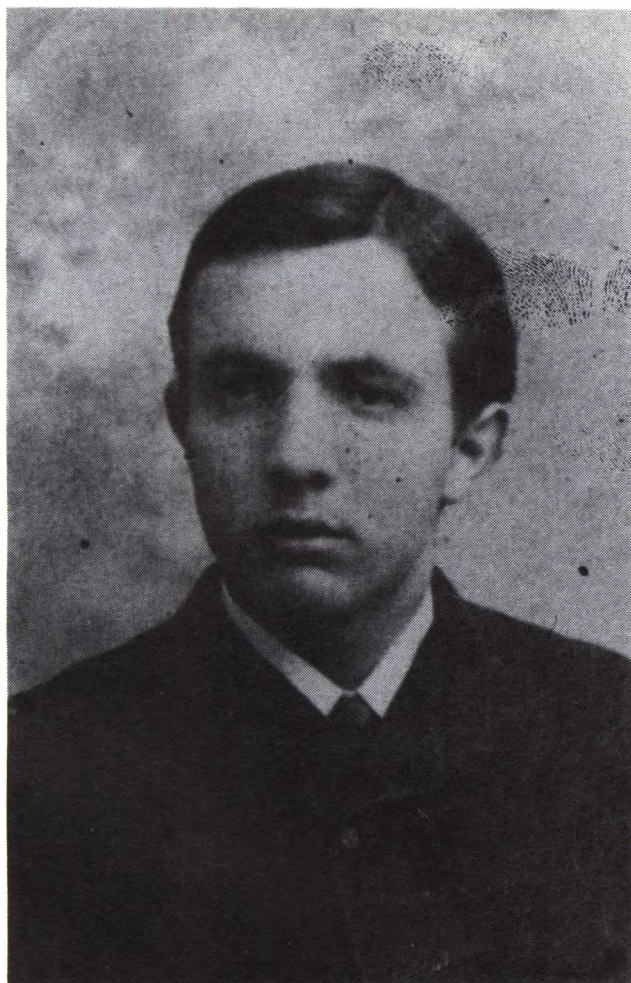
blev kun 3 uger gammel.

8 i. Andreas Julian Dinsen 29/3 1868 - 15/5 1931 .

Nu er kun tilbage den yngstes poem,
 som femten års dreng han drog fra sit hjem
 og lærte handelen i Odins stad.
 Han på kontorstol så længe sad,
 til håret begyndte at blive skimlet,
 mens pigerne rundt omkring ham vrimled
 og sendte ham meget sigende blikke.
 Andreas vrissler: "Jeg gifter mig ikke".

Morbroder Andreas var en hyppig og velset gæst i Svostrup. Han havde gode råd til at rejse, da han var ungarl og bogholder på det store Brandts jernstøberi. Mor satte meget stor pris på sin yngste broder. Hendes spådom angående Andreas's ungarlestand kom ikke til at gå i opfyldelse, idet han ca. 1904 blev forlovet med den ældste datter af lærer Hansen i Vantinge skole. I forlovelsestiden besøgte de os, og jeg husker tydeligt den unge piges frodige skikkelse, der allerede da lovede godt, hvad angår den legemsfylde, der siden blev hende til del. Det blev hendes første og sidste besøg. - Senere blev de gift, og der var et vældigt bryllup i Vantinge skole, hvor mine forældre dog ikke var med.

De fik i 1909 deres eneste barn, en dreng, der i de første år næsten altid var syg.

Familien boede da på Skibhusvej.

En uenighed mellem Andreas og hans chef bevirkede, at han fik sin afsked, og med sin kones hjælp begyndte han en købmandshandel - først på Skibhusvej, senere i Bredstedsgade.

I 1911 var far og jeg på cykletur på fyn, og vi kom også til Odense. Vi gik noget rundt og ledte efter forretningen, men så sagde far: "Her er det vist". Vi gik ind, og far spurgte Andreas, der stod bag disken, om han kunde købe en rulle skråtobak. Andreas bød os smilende velkommen og sagde: "Naa, så du vil købe skraa-tobak!"

Vi tilbragte nogle fornøjelige dage hos dem, inden vi tog videre. - Senere når jeg var på vej til Falsled eller Ærø, hvor vejen kunde være lang, kunde jeg rolig lægge turen om ad Odense, man var altid velkommen. Tante Jenny lavede dejlig mad, og Andreas var utrættelig i at køre ture med een.

Han kunde godt deltage i madlavningen, fx. lavede han en slags dessert af æblemost og små tvebakker. Han vilde altid pille sine kartofler selv. Jenny serverede en tallerken med upillede kogte kartofler, og

Andreas's og Jenny Hansens bryllup i Vantinge skole ca. 1906.

Yderst til højre ses bruden, der sidder ved siden af sin mor. Foran denne sidder brudens søster (med en buket på sin venstre skulder). Som nr. 10 fra venstre står en meget gammel dame med sort kappe på hovedet, det er Mette Kirstine Nielsen, nævnt under mbr. Carl.

Manden med Bowlerhat, der kigger frem, man ser kun hans ene øje, er mbr. Peder.

Til venstre foran i billedet sidder tre herrer med høje hatte, brudgommen, lærer Hansen, Vantinge, og forpagter Christiansen, Brænderupgård (med ridderkors). Mbr. Carl står med den lille Helga på armen med Magda ved siden. Til venstre bag ved Andreas står moster Petra, ligeledes bag ved lærer Hansen står Anna Margrethe, Brænderupgaard (med hvid kappe), bagved Christiansen er moster Sophie.

Lige til venstre for Anna Margrethe står Poul Larsen, med Bowlerhat.

så sad Andreas og pillede sine kartofler, mens vi andre sad og så til. Det så underligt ud.

I forretningen forhandlede han snart sagt alt muligt, til sidst lignede den mest en avisbutik.

En tid rejste han som handelsrejsende i file, men det blev han ikke ved med.

Senere blev han medhjælper hos den kgl. vejer og måler ved Odense havn, og det var et arbejde, han satte stor pris på, og som vel har givet god indtægt.

Imens passede Jenny så butikken.

Han var glad over, at han havde alle husets beboere som kunder, og han var stolt af, at han var nævning.

Albert fortæller: Mbr. Andreas kom tit i mit hjem, han legede gerne med os, og vi holdt meget af ham. I pinsen 1895 tog han mig med på en rejse til moster line og hendes mand i Svostrup skole, og i min læretid tog han sig af mig, så vidt han kunde. En søndag formiddag kom han ned på værkstedet og vilde have mig med ud på visit hos faster Johanne Rebekka i Bellinge skole, men jeg kunde ikke få fri dertil.

Vi søskende har altid været velkommen hos dem og er det endnu hos hans enke, der et par år efter hans død blev gift med overbetjent Elkjær.

Børge og hans moders søster.

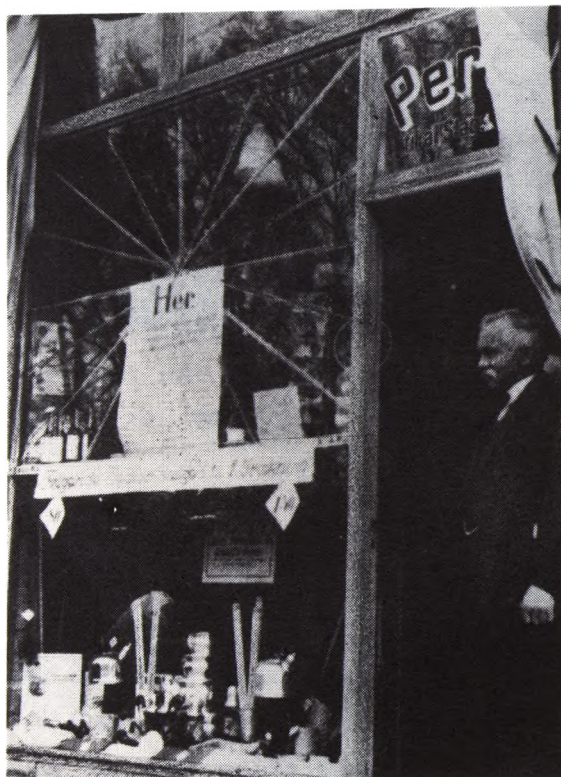
Han var ikke tilfreds med sin lod i livet. Ved mbr.Carls begravelse var jeg (Karl) sammen med ham, og han var imponeret af at se et helt sogn følge sin præst til graven, og ved at se det store opbud af præster i ornat. Vi gik sammen, og pludselig sagde han:,, Jeg fik kun en biks at passe her i livet".

Ved begravelser i familien kunde man altid være sikker på, at Andreas kom til stede, og hans brune hattefutteral var velkendt i kredsen. Som årene gik blev den høje hat mer og mer lodden, men det generede ham ikke. Han "fulgte" med sin tunge og underligt skrævende gang.

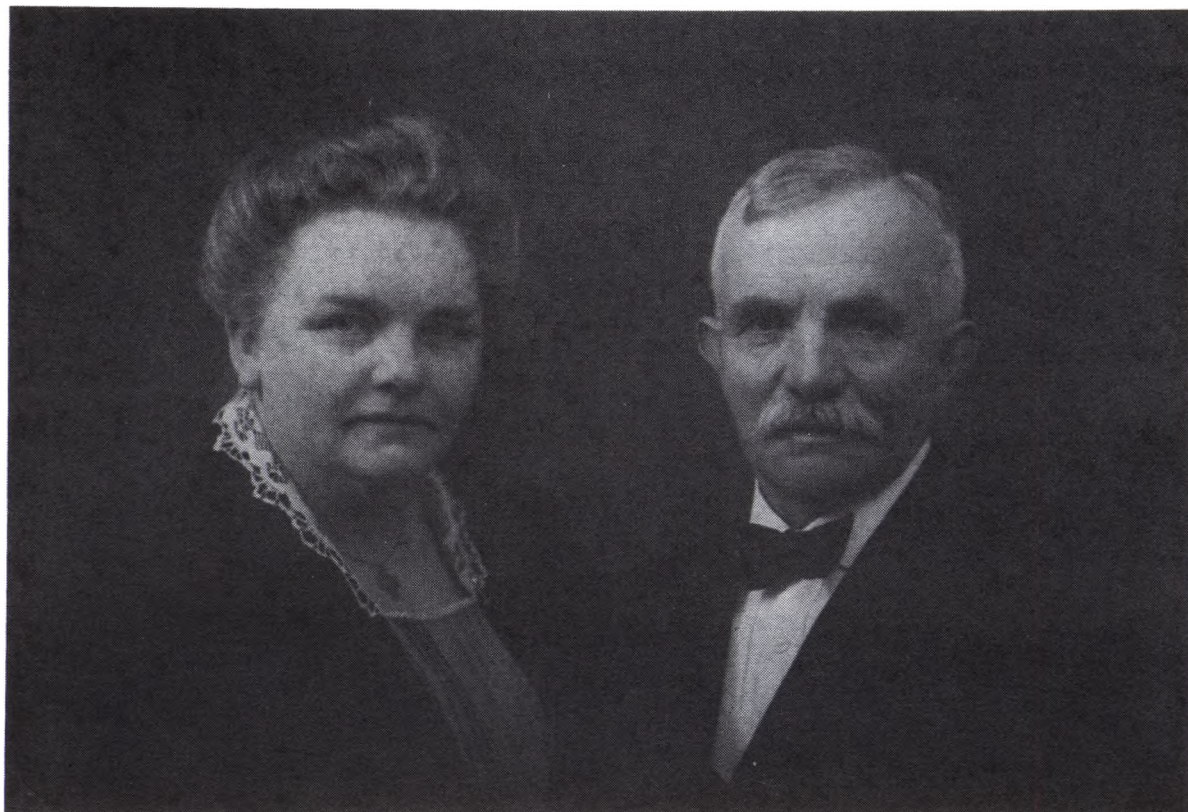
Albert fortæller videre:

På sine sidste dage udviklede han sig til noget i retning af en retskværulant, noget original havde han vel altid været. Han var kommet til at bo til leje hos en tømrermester, og de blev uvenner over noget lapperi,- nogle lampefatninger i kælderen under huset. Fatningerne havde en værdi af 14 kr. 85 øre, og dem førte de proces ved underret og landsret i samfulde 3 år med kære af kendelser og dom i fuld udnyttelse af den chikane, vort retsmaskineri råder over til tilfredsstillelse af rethaverske tendenser hos publikum.

Andreas vilde føre krig, og han opnåede at blive komplet

Andreas i sin butiksdør.

Jenny og Andreas.

besat af proceslyst. Han talte ikke om andet, og han mente sig forfulgt af modpart og hans sagfører samt svigtet af sin egen juridiske hjælper og fremfor alt trådt for nær af dommer Barfoed, som skulde "tvinges til at vige sit sæde". Dette har han selv uddybet overfor mig et årstid før han døde. Han fulgte mig på Banegården efter en visit i Odense. Toget var forsinket en halv times tid, og vi gik i Kongens have i snuskregn med hans retsreferat som underholdningsemne. Jeg spurgte ham, hvad sådan en proces efterhånden havde kostet ham, og da han svarede: "Indtil nu ca, 300 kr., men nu skal vi til landsretten", sagde jeg noget om, at normalt skulde

man være forsigtig med procedure, idet jeg havde erfaring for, at folk har kunnet ærgre sig ihjel, men han blev ved med sine lange beskrivelser af sine sammenstød med retsmaskineriet.

Efter mbr. Carls begravelse sendte han et kort til Tønder, at han kom den vej på tilbageturen for at hilse på mine forældre. - Jeg kom lidt for sent til det tog, han var med, og da jeg nåede banegården, stod mbr. Andreas udenfor på fortovet og var ved at tælle sine penge. Han var så optaget af det, at jeg nåede helt hen til ham, og råbte ham an, inden han bemærkede min tilstedeværelse. Han var hos os fra den ene dag til den anden, og hans underholdning bestod udelukkende i retsreferat, han længtes efter at kunne købe "Politiken", for næste dag - for at se, om hans sag var nået at blive berammet for landsretten. Det må have været et årstid efter mit besøg i Odense, og han nåede at få Østre Landsret til at stadfæste underrettsdommen, som jo var gået ham imod. Kort efter døde han.

Den første halve time, han var indenfor dørene, skændtes han med min mor, så det føg. De havde ikke set hinanden i mange år, og de mødtes ikke mere, men familiehølgangen måtte de udfægte, nu da de var truffet sammen.

I de sidste år havde Andreas ikke forretningen men en lotterikollektion, som hans enke førte videre. Hun blev blind, inden hun døde - sidst i halvtredserne.

9 a. Axel Børge Carl Dinsen f. 22/2 1909.

Journalist, først ved Randers Dagblad, senere blev han redaktør i Marstal. Købte Assens Amtsavis, som han måtte sælge ca. 1953. Er nu journalist igen. Gift med Birthe Mondrup. 1 datter

10 a. Vibeke Dinsen f. 1938.

Sippelene.

Politi kommissærten

(S.95)
 2 3-gangs hus i Søndersø 7/1912

Baldkjær, som huset set ud i 1912

Politikommisær sat fra Tjeneste

Hans Navn fundet paa Frits
Clausens Medlemsliste

Politikommisær Albert Larsen, der er Leder af Kriminalpolitiet paa Frederiksberg, er i Gaar bievnet fritaget for Tjeneste. Under en Ransøgning hos Frits Clausen i Bovrup blev der for nylig fundet en Liste over samtlige Medlemmer af D. N. S. A. P., mellem hvilke stod Albert Larsens Navn. Han har aldrig publiceret sit politiske Standpunkt, saa det var en meget pinlig Overraskelse, Listen fremkaldte. Medlemskabet stammer fra, 1942.

4 21 juli 1945.

2) 20 maj 1947.

Politikommisær afskediget

Politikommisær L. E. F. A. Larsen, Frederiksberg, er ved Tjenestemandret i København fradømt sin Stilling, men uden Tab af Pension. Han var tiltalt for Medlemskab af DNSAP, for at have tilkendegivet Sympati for Nazismen og for at have takket Krenchel skriftligt for hans Arbejde. I Kendelsen udtaltes det, at Politikommisærens Optræden delvis maa tilskrives hans mentale Tilstand, der bl. a. paa det givne Tidspunkt gav sig Udtryk i dyb Nedtrykthed.

Werner Larsen, midlere bestyrelse
der på Vestergades melle
: Svendborg. (196)

"Bakkeby" : Blommeskjold, som
købt så tid, da Poul Larsen og
Pera boede der. (Fod. efter et maleri)

Julie Andersens bryllup
"billedgæst" 1915

Julie Andersens bryllup
"billedgæst" 1915

Min kære Datter Julie

Da du skriver, jeg skal skrive på Vars,
som - ukendt med den Kommissar -
jeg nødt til at skrive i Bosa

Var varm som Solen,
nær du viber i Heden;
da minder du Hjertet derred.

Var hos og send dig
hold Blygstrængens Ild
retlige, om end du Alder.

Din gamle Fader

Fra Julies mors i Bosa.

Bech og Johanne

DØDSFALD

Amtslæge, dr. med. Viggo Bech, Vejle. 52 år. Viggo Bech var født i Mariager som søn af skoleinspektør, senere skole-

direktør i Vejle

Anders

Bech. Han

blev student i

Vejle i 1943, og

i 1951 tog han

medicinsk

embedseksa-

men. Viggo

Bech virkede i

en årrække i

Grønland,

hvor han i 1960 udnævntes til

landslæge. I 1966 blev han

amtslæge i Vejle amt. Viggo

Bech var i en periode formand

for Røde Kors' Vejleafdeling,

havde været været formand

for Sct. Maria-søstrenes bør-

nehave og medlem af skolerå-

det og jordemoderskolen. lige

som han underviste på syge-

pleieskolen i Vejle amt.

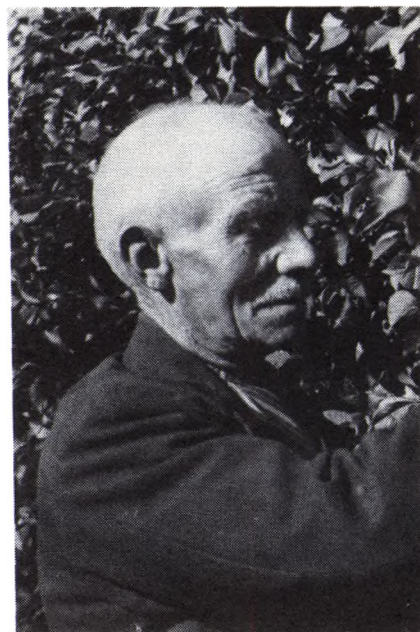
Emma Bech.

Ellen Rebecca Jenny Inge Louise.

Jenna

Munk,

Familien Munk.